PLANETA

ROMÂNIA

Newsweek

DICTATORILOR

FOTO: SHUTTERSTOCK

Aproape două treimi dintre pământeni trăiesc în dictaturi sau țări parțial libere

Anul 3 ■ Numărul 97 ■ Preț: 11,90 lei ■ 13-19.03.2020

20097
5 948494 000029

KISS FM

MOOD DETOX

Pentru o viață fericită, ai nevoie de o stare de spirit pozitivă.

Newsweek ROMÂNIA

13-19.03.2020 _ ANUL 3 _ NR.97

SUMAR

Periscop

06 **Supraveghere**
Jandarmeria face ilegal dosare de urmărire ca Securitatea

08 **Ilegal**
Muţenia şi bâlbele acoperă lipsa legislaţiei

Opinii

10 SABIN ORCAN
Vina nu se transmite ca virusul

11 RADU PARASCHIVESCU
Apetit pentru cătuşe

Dosar

12 **Dictaturile lumii**
Sunt tot mai puţini oameni liberi pe planetă

14 Cum se împart democraţiile şi dictaturile

16 50 de despoţi au supus aproape 40% din populaţia globului

18 Cei mai duri autocraţi din lume se găsesc în Asia şi Africa

Periscop

22 **Pe urmele fake-news**
Anti-americanism
„Războiul" din Iran, reflectat pe gustul Kremlinului

24 **Eşec**
Sibiu – Piteşti, finalizată după 23 de ani de promisiuni

28 **Concubinaj**
UDMR riscă să nu intre în Parlament

Internaţional

30 **Super Marţea**
Trump vs ?

32 **În cifre**
Alegerile în SUA

34 **Oameni şi virusuri**
Viaţa sub spectrul morţii

Magazin

40 **Relaţii**
Sex, minciuni şi bani

44 **Muzică**
Sărutul de la revedere

48 **Călătorii**
Hatta, oaza de aventură

50 **Sport**
Vedeta Portugaliei, pregătită în copilărie de un antrenor român

52 **Sănătate**
Cum ne ucid autovehiculele poluante

54 **Auto**
CoronaGeneva, salonul premierelor auto virtuale

58 **Tehnologie**
Cutia de viteze automată, conectată la realitate

60 **Punctul pe I**
Jane Fonda

Calendar

62 Cel mai mare sistem laser din lume

» P.34

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poţi abona » P.64-65

REDACŢIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ŞEF _ **Răzvan Chiruţă**

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ştefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duţă**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Senior editor _ **Ramona Ursu**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăeşteanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Reporter _ **Adelina Sahlean**
Contributori _ **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuţ Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internaţional SA

Bd. Mărăşti, nr. 65-67, Sector 1, Bucureşti
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

EDIRNE, TURCIA

Lacrimi la frontieră

Gaze lacrimogene plutesc amenințător în aer, la granița turco-greacă, respectiv la punctul de trecere a frontierei Pazarkule-Kastanies, pe 6 martie 2020. Mii de refugiați și migranți continuau să ia cu asalt frontiera pentru a intra în Grecia, după ce Turcia a deschis granița pentru 72 de ore, pentru a le permite refugiaților să intre în Uniunea Europeană. Decizia Ankarei a fost luată după ce 33 de soldați au fost uciși într-un raid sirian în Idlib.

BURAK KARA/GETTY IMAGES

ON CSIE
REVOLUTION

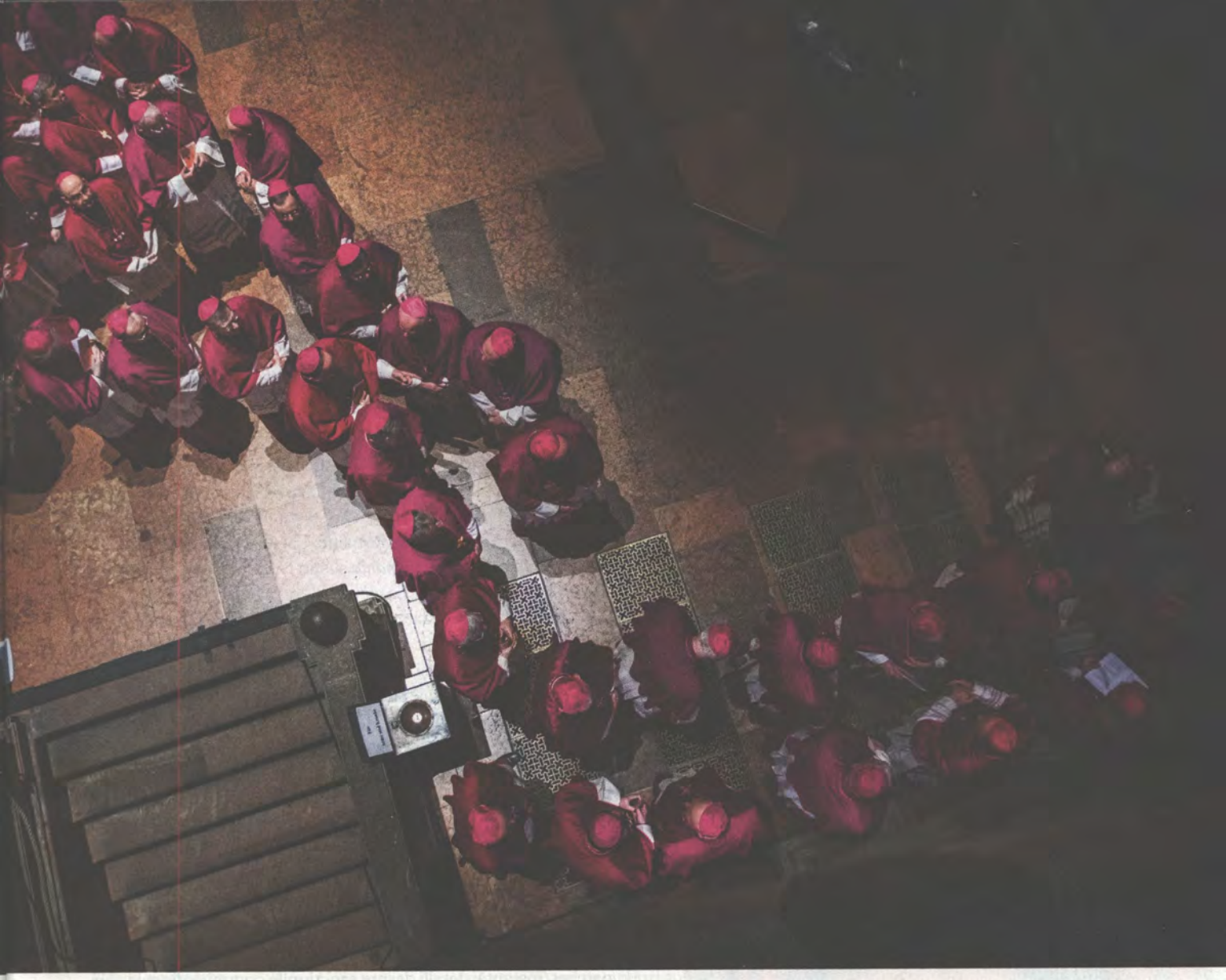

BERLIN, GERMANIA

Trabantul zburător

O replică a unui Trabant atârnă în Alexanderplatz, în centrul capitalei germane Berlin. Este vorba de o reclamă prin care turiștii, dar și localnicii sunt anunțați că pot admira panorama celebrului oraș zburând efectiv deasupra Berlinului în cinci Trabanturi originale, ceea ce reprezintă atracția lunii martie.

J. KALAENE/PICTURE ALLIANCE VIA GETTY IMAGES

PARIS, FRANȚA

Rosie în grevă

Protestatare îmbrăcate în „Rosie the Riveter" au ieșit pe străzile Parisului pentru a bloca reforma sistemului de pensii propusă de guvernul francez, înainte ca premierul Edouard Philippe să forțeze adoptarea noii legislații în Adunarea Națională, pe 3 martie 2020. „Rosie the Riveter" este un prototip cultural american, reprezentând femeile din SUA care au lucrat în fabricile și uzinele Americii, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

MKIRAN RIDLEY/GETTY IMAGES

MAINZ, GERMANIA

La alegerea unui cardinal

Clericii aflați la conducerea Bisericii Catolice din Germania s-au reunit la catedrala Mainzer Dom în prima zi a „Conferinței Episcopilor" (Deutsche Bischofskonferenz), pe 2 martie 2020, în orașul Mainz. Cel mai important punct pe ordinea de zi a fost alegerea unui succesor pentru mult-respectatul cardinal Reinhard Marx, care și-a anunțat retragerea.

THOMAS LOHNES/GETTY IMAGES

SUPRAVEGHERE

Jandarmeria face ilegal dosare de urmărire ca Securitatea

Sub aparent inofensiva acoperire a unei baze de date cu numele celor amendați, structura militară filează și caracterizează.

CLAUDIU CRĂCIUN

AI PARTICIPAT LA UN PROTEST ÎMPOTRIVA CLASEI politice sau la un eveniment sportiv și ai primit amendă de la Jandarmeria Română? Află că datele tale persoanele au fost introduse într-o bază de date, alături de cele ale altor 700.000 de români despre care Jandarmeria susține că au comis „fapte antisociale".

Ai contestat amenda și ai câștigat procesul cu Jandarmeria? Află că esti în continuare pe lista neagră a Jandarmeriei!

Cel puțin 1.700 de români au câștigat în instanță anularea proceselor verbale prin care au fost amendați de Jandarmeria Română, dar datele lor personale vor rămâne stocate în continuare în baza de date EVIC a Jandarmeriei Române. Cât de legal este? Specialiștii consultați de *Newsweek România* susțin că este cu totul ilegal, dar autoritățile române se fac că plouă.

Toată această bază de date cu informații cu caracter personal a fost construită netransparent, fără să se știe sursa de finanțare. Niciunul dintre românii introduși în baza de date nu a fost informat cu privire la faptul că datele sale cu caracter personal au fost prelucrate și stocate în această „arhivă".

Metehnele Securității: caracterizare și filaj la evenimente publice

Din 2008, la Jandarmeria Română a devenit funcțională aplicația de Evidență Informatizată a Infracțiunilor și Contravențiilor (EVIC). O bază de date uriașă în care au fost stocate timp de 12 ani informații despre 700.000 de români. Ce conține această baze de date? Oficial, informații despre evoluția faptelor de natură penală începând de la constatarea lor de către jandarmi și până la soluția dispusă de către parchet/instanță; detalii despre sancțiunile contravenționale constatate și aplicate de reprezentanții Jandarmeriei; măsuri preventive și măsuri procesuale; aspecte privind persoane cărora li s-a interzis accesul la competiții și jocuri sportive, apartența acestora la galeriile unor cluburi sportive sau la grupuri infracționale/clanuri, susține Jandarmeria Română.

Ce nu se știe este că se colectează și informații despre românii care au protestat împotriva politicienilor. Mai mult, jandarmii fac caracterizări ale persoanelor introduse în baza de date. De exemplu, lectorul universitar Claudiu Crăciun a primit în jur de 20 de amenzi de la jandarmi pentru că a participat la astfel de evenimente de protest. De la acesta, *Newsweek România* a aflat că, în instanță, avocatul Jandarmeriei a depus un extras din baza de date EVIC care conține, pe lângă datele cu caracter personal, inclusiv o scurtă caracterizare făcută de jandarmi, dar și mențiuni ale aparițiilor publice ale acestuia: „Când am văzut ce era scris la mine, m-am speriat. Erau 15 pagini. Pe lângă datele de indentificare personală, procesul verbal pentru contravenție, mai era și

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

FILAJ
Mulți din cei care participă la proteste împotriva guvernanților, deși nu încalcă legea, ajung în baza de date a Jandarmeriei.

FOTO: ROMANIACURATA.RO; INQUAM PHOTOS - ALBERTO GROȘESCU

o scurtă descriere din care rezulta că am fost la manifestații publice în zona Kogălniceanu. Sunt menționate toate momentele în care jandarmii au scris ceva despre mine".

Câți români sunt captivi? Cifre șocante

La solicitarea *Newsweek România,* Jandarmeria Română a transmis că, în ianuarie 2018, în baza de date erau stocate datele a 660.395 de români. În noiembrie 2019, numărul acestora a crescut la 700.000. Dar, surpriză! În urma unei noi solicitări, la care Ministerul Afacerilor Interne a transmis răspunsul pe 9 ianuarie 2020, aflăm că, „în ultimii 10 ani, numărul celor sancționați se situează la o medie de 81.000 de persoane/an". Cel puțin așa susține Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce ridică miza la 810.000 persoane.

Mai mult, aflăm că în cadrul aplicației sunt înregistrate nu mai puțin de 1.700.000 amenzi contravenționale aplicate din 2008 până în prezent. Ceea ce înseamnă că în perioada ianuarie 2008 – ianuarie 2010 au fost emise nu mai puțin de 890.000 de amenzi. Adică 445.000 de amenzi pe an. Ceea ce înseamnă 1.220 de amenzi pe zi.

Datele din 2008 - 2009, păstrate ilegal

Din cele 1,7 milioane de amenzi aplicate de Jandarmerie, doar 1.700 au fost anulate în instanță. Chiar dacă judecătorii au decis anularea contravențiilor, românii care au învins Jandarmeria în procese au rămas în continuare în baza de date.

Conform informațiilor furnizate de Jandarmeria Română, datele personale ale fiecărei persoane sunt stocate timp de un deceniu de la data la care au fost introduse în sistem. „Evidența activă a faptelor sancționate în baza de date este de 10 ani", a transmis Ministerul de Interne. Apoi ar trebui șterse definitiv.

Eficiența Jandarmeriei în a stoca date despre cetățeni este uluitoare: peste 1.000 de înregistrări zilnic, multe în condiții legale neclare

Dar, de la înființarea bazei de date, au trecut 12 ani, ceea ce înseamnă că datele persoanelor introduse în anii 2008 și 2009 ar fi trebuit să fie șterse definitiv din această bază de date. Or asta pare să nu se fi întâmplat.

Un alt abuz al Jandarmeriei Române a fost dezvăluit sub protecția anonimatului de către un fost șef al acestei instituții de forță a statului român: „În anul 2018 s-au împlinit zece ani de când a fost introdusă prima persoană în baza de date. Informațiile nu au fost șterse nici pentru persoanele introduse în anul 2008, nici pentru cele introduse în anul 2009. Atenție la răspunsul transmis de Ministerul Afacerilor Interne către dumneavoastră pentru că în corpul textului sunt menționate două cuvinte cheie: «evidența activă». Asta înseamnă că informațiile sunt păstrate în continuare, ca în cazul cazierului. Nu le va șterge nimeni din baza de date, chiar dacă au trecut zece ani de la contravenție".

ILEGAL

Mutenia și bâlbele acoperă lipsa legislației

Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal protejează Jandarmeria.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

PARADOXAL SAU NU, ATUNCI CÂND VINE VORBA DESPRE respectarea legii în alcătuirea acestei baze de date, pozițiile oficiale devin șovăitoare, neclare, confuze. Șeful Jandarmeriei, de exemplu, deși confirmă abaterile chiar de la propriile reguli, nu este în stare să indice legislația din spatele demersului. Iar Autoritatea în materie de date personale pur și simplu se face că nu vede problema, deși *Newsweek România* i-a adus-o la cunoștință.

Șeful Jandarmeriei confirmă

Ministerul Afacerilor Interne, sub conducerea ministrului Marcel Vela, a mai transmis la solicitarea *Newsweek România* că „Jandarmeria Română este în procesul de modificare a ordinului de funcționare a aplicației, în vederea respectării Regulamentului UE 679/2016, astfel încât în situația în care un proces verbal de constatare și sancționare a unei fapte de natură contravențională a fost anulat de instanță, sistemul să proceseze automat ștergerea datelor cu caracter personal ale persoanelor în cauză".

În ciuda intrării în vigoare a unui regulament european destul de dur în privința protejării datelor personale, în România nu-și face nimeni griji

Noul șef al Jandarmeriei Române, colonelul Bogdan Enescu, îl contrazice pe ministrul Marcel Vela, dar confirmă informațiile obținute pe surse. „Sincer, acum, nu vă pot da un punct de vedere. Trebuie să mă consult cu colegii pentru a vă da un punct de vedere legal. O să mă documentez un pic și dacă e cazul o să facem o documentare suplimentară. O argumentație suplimentară. E ca la cazier. Chiar dacă ai fost reabilitat, tot rămâi în evidență că ai săvârșit o infracțiune. Nu vreau să fac asimilări. O să mă documentez. Sincer nu știu dacă există un proiect de modificare în sensul acesta. Nu vreau să vă dezinformez. Știu că au mai fost discuții pe tema asta, vrem să o clarificăm pentru că nu vrem să fim vulnerabili sub acest aspect", a declarat colonelul Bogdan Enescu pentru *Newsweek România*. Deși a promis că revine cu clarificări, actualul șef al Jandarmeriei Române nu a mai răspuns la telefon.

Practici totalitare, fără fundament legal

Newsweek România a consultat mai mulți specialiști în drept pentru a afla dacă este legal sau ilegal ca datele personale ale celor 1.700 de români să fie stocate și prelucrate de Jandarmeria Română, deși procesele verbale prin care au sancționați contravențional au fost anulate de instanță. Avocata Diana Gavra atrage atenția că, în momentul în care procesul verbal de contravenție este anulat, fapta nu mai există. „Dacă nu există, Jandarmeria nu mai are niciun fel de justificare pentru reținerea datelor într-o bază de date. Ele trebuie radiate. Numărul acesta mare ține de practici totalitare. E ca și cum aș avea o bază de date cu persoanele care se plimbă pe stradă. Nu ai făcut nimic ilegal dacă procesul verbal s-a anulat", a spus Diana Gavra.

Avocatul Victor Drăghicescu, expert în legislația referitoare la protecția datelor cu caracter personal, a arătat că, „la prima vedere, nu e corect. Un alt indiciu e că nu sunt capabili să indice un text de lege. Invocarea legii trebuie să aibă un anumit grad de precizie care să permită identificarea normei. Nu există precizie în răspunsul lor. E o zonă gri. Dar orice om din aceea bază de date are dreptul de a obține informații legate de introducerea sa în baza de date. Acest termen de zece ani în ce se justifică? Nu e termenul de prescripție al răspunderii contravenționale! Acest termen de zece ani nu seamănă cu nimic. Nu pare corect până nu aflăm care este justificarea lor".

Autoritatea care ar trebui să protejeze datele doarme

Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal este autoritatea publică centrală autonomă cu competență generală în domeniul protecției datelor personale și reprezintă garantul respectării drepturilor fundamentale la viață privată și la protecția datelor personale, statuate cu precădere de art. 7 și 8 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. La conducerea acestei instituții se află Ancuța Geanina Opre. Întrebată dacă baza de date EVIC a Jandarmeriei respectă legislația românească cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Ancuța Opre a spus că „se interesează" și revine cu un punct de vedere. *Newsweek România* încă așteaptă acel punct de vedere și-i transmite Ancuței Geanina Oprea că, după cum arată Directiva Uniunii Europene 680 din aprilie 2016, „Datele cu caracter personal care sunt, prin natura lor, deosebit de sensibile în ceea ce privește drepturile și libertățile fundamentale necesită o protecție specifică, deoarece contextul prelucrării acestora ar putea genera riscuri considerabile la adresa drepturilor și libertăților fundamentale".

ȘEFI Ministrul de Interne, Marcel Vela (mijloc), ar putea colabora cu Ancuța Geanina Oprea (dreapta), care conduce Autoritatea de Supraveghere a Datelor Personale, pentru a rezolva problema de la Jandarmerie.

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA; MAI.GOV.RO; ZIARE.COM

SABIN ORCAN

Vina nu se transmite ca virusul

Așa cum am anunțat, aș fi vrut să comentez în emisiunea lui Tudor Mușat de la B1 TV - unde sunt invitat din când în când să-mi dau cu părerea - și acuzele care i se aduc în ultimele zile lui Vlad Voiculescu de la PLUS.

N-am apucat să spun în direct decât că mi se pare un atac mizerabil. Am avut doar câteva clipe la dispoziție, după o prea lungă discuție despre coronavirus și despre o doamnă filmată în cătușe.

Prin urmare, mă simt dator să-mi continui comentariul.

În primul rând, cred că nimic nu poate fi mai odios decât să le imputi copiilor păcatele părinților. Mai ales într-o societate ca a noastră, trecută recent printr-o dictatură care a lăsat urme adânci.

Practic, am ajuns să ne întoarcem la epoca „dosarelor de cadre" și a „originii sănătoase". În care nu mai contează calitățile individului, ci genealogia lui.

Ce i se reproșează lui Vlad Voiculescu? În esență, că tatăl lui a fost informator al Securității în anii '80. Există o decizie a justiției care stabilește asta. Decizie a Curții de Apel București, care datează din 2015, dar care a fost publicată de CNSAS în Monitorul Oficial abia la sfârșitul anului trecut.

Vlad Voiculescu a postat ulterior propriile explicații. N-o să adaug decât că n-are niciun motiv să se apere pentru ceva care a început să se petreacă înainte de a se fi născut.

De ce n-a fost dezbătută povestea până acum?

Probabil, pentru că fiul celui incriminat era candidat în cadrul USR-PLUS, pentru Primăria Capitalei. Și adversarii săi politici păstrau „glonțul de argint" pentru campania electorală.

Între timp, Vlad Voiculescu s-a retras din cursă, ținând cont că Nicușor Dan, contracandidatul său, a obținut și susținerea PNL. Lucru de apreciat pe o scenă politică în care, adeseori, orgoliile bat principiile.

Nimic nu poate fi mai odios decât să le imputi copiilor păcatele părinților

Nu scriu asta ca să iau apărarea unui politician sau unui partid. Ci pentru că episodul ne arată în ce lume bolnavă trăim.

Culmea ipocriziei e că acuzatorii cei mai vehemenți sunt chiar securiștii!

„Vlad Voiculescu e terminat. «Nu va mai avea nicio carieră politică»". Asta titrează, cu litere de-o șchioapă, o fițuică al cărei fondator a fost deconspirat ca sursă a Securității și al cărei patron îi închină frecvent omagii răposatului criminal Iulian Vlad.

Observați, sper, abordarea insidioasă, tipic securistică, prin care autorii înfierării de mai sus lasă de înțeles că între cariera politică a fiului și greșelile tatălui există o legătură indisolubilă.

Trebuie să ne întrebăm: sunt copiii culpabili pentru păcatele părinților? Cu siguranță, nu.

Iată doar câteva exemple de oameni ale căror poziții publice n-au fost influențate în niciun fel de trecutul familiei. Dimpotrivă:

→ Politologul Vladimir Tismăneanu – care a condus comisia de analiză a dictaturii comuniste, din al cărei raport final nu lipsește numele tatălui său, găsit responsabil de „îndoctrinarea populației".

→ Istoricul și diplomatul Theodor Paleologu – al cărui tată a fost deținut politic, dar și informator al Securității, primul intelectual român care a recunoscut asta, din proprie inițiativă, chiar în '90.

→ Jurnalistul Dan Turturică – al cărui tată a colaborat de asemenea cu Securitatea, colaborare despre care a scris o carte, cu titlul sugestiv „Nu ești obligat să mori tâmpit".

Ce trebuie să învățăm de aici? Că în multe cazuri nu există nicio legătură între faptele copiilor și păcatele părinților. Nici de cauzalitate, nici de moralitate.

Vina nu se transmite ca virusul! N

SABIN ORCAN
este director al Newsweek România

RADU PARASCHIVESCU

Apetit pentru cătuşe

Vreau s-o văd pe Sorina Pintea în cătuşe? Nu. Vreau să fie pedepsită dacă i se dovedeşte vina? Da. Nu ştiu câţi semeni judecă aşa şi nici nu contează. Au spus-o diverşi oameni pe diverse tonuri: justiţia e cea din sala de judecată, nu cea de la televizor. Sigur, e greu – aproape imposibil – să spui „ajunge". După ce ai plimbat pe sub ochii publicului atâtea perechi de cătuşe pe atâtea perechi de mâini, nu-ţi vine să mai faci pasul înapoi. Şi asta nu de dragul sau de mila Sorinei Pintea. Ci fiindcă există şi aşa destulă degradare în jurul nostru ca să mai avem nevoie de suplimente. E însă de înţeles reacţia celor care vor mai de-

E de înţeles reacţia celor care vor mai departe parada cătuşelor? Mă tem că da

parte parada cătuşelor? Mă tem că da. Amănunt: spectacolul savurat cu încântare e cel al încătuşaţilor care au avut de-a face, sub o formă sau alta, cu politica. Un Marian Iancu, de pildă, n-a provocat cine ştie ce emoţii şi comoţii când a apărut cu mâinile prinse în faţă. Un Adrian Năstase, în schimb, berechet. Televiziunile şi-au învăţat bine lecţia din manualul de rele practici: protagonistul spectacolului trebuie să aibă racorduri politice. Indiferent de partid. Dacă e afacerist, dirijor, bancher, şofer sau arhitect, nu prezintă interes. Dacă e Antonie Solomon, Monica Iacob-Ridzi, Radu Mazăre sau Elena Udrea, prezintă.
De ce? Din câteva motive.
Unul dintre ele e felul în care privitorul se simte răzbunat când priveşte un politician cu cătuşe. Cu alte cuvinte, perspectiva statului la răcoare al primului îl răcoreşte pe al doilea. Judecata e elementară: dacă tu, politicianule, în bogăţia ta oricum remarcabilă, ai delapidat fraudulos, ai furat, ai escrocat sau ai jefuit, măcar atâta satisfacţie să am şi eu, în sărăcia mea: să te văd plimbat ca ursul de la circ, cu mâinile în faţă şi luminat de camerele TV gata să-ţi surprindă cel mai mărunt gest şi cel mai mic strop de transpiraţie. Funcţionează aici o cultură a ranchiunei pe care doar o mutaţie geologică ar putea-o înlătura. Prima vină pentru asta o au, de bună seamă, politicienii care au furat şi care, în acest fel, fac să ricoşeze blamul şi asupra celorlalţi – căci, surpriză, doamnelor şi domnilor, există şi politicieni oneşti, cu frica lui Dumnezeu şi care n-au intrat în politică pentru îmbuibare, lăturişuri şi coţcării.
Un alt motiv ţine de ruşinarea împricinatului – în cazurile când acest sentiment există. Cu excepţia patologică a încătuşatului care îşi arată extatic cătuşele şi urlă (purtând un guler cervical menit să înşele vigilenţa instanţei) „Isus pe cruce, Barabas în libertate!", politicienilor n-are cum să nu le fie ruşine. Nu când fură, ci dacă sunt arătaţi lumii după ce (şi, desigur, dacă) fură. Acest motiv se cuplează cu altul, derivat din bănuiala manevrelor de culise: certitudinea vizuală. Altfel spus, dacă nu-l vede pe politician şi doar află că a fost încătuşat şi dus în arest, privitorul adulmecă imediat mişmaşul: „E cu ochi şi cu sprâncene. Stai să vezi că-l fac scăpat". Pe când, dacă îl vede cu cătuşe la mâini, se relaxează şi conchide în sinea lui că se va face totuşi dreptate. Pe lângă asta, posturile TV care participă la concursul de respirat în smârcuri folosesc materialul filmat pentru a sluji agenda patronatului: unii îl angelizează pe încătuşat şi demonizează sistemul de justiţie, alţii procedează taman pe dos.
Există, în fine, şi un motiv care ţine de curiozitatea morbidă a privitorului, precum şi de calculul potrivit căruia necazul altuia e fericirea lui. Oricât de ciudat ar părea, el vine din tradiţia pedepselor capitale din pieţele publice. Lumea a evoluat (cică), iar pedeapsa cu moartea a dispărut în multe ţări. Însă obiceiurile au rămas. Plimbarea cu cătuşe în văzul lumii de pe canapele e echivalentul de azi al decapitărilor de ieri, când călăul lua de jos capul retezat şi-l arăta gloatei. Ca să vadă ce păţesc nelegiuiţii, dar şi ca să le astâmpere foamea de şoc, de sânge, de uragan al senzaţiilor. N

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

DICTATURILE LUMII

Sunt tot mai puțini oameni liberi pe planetă

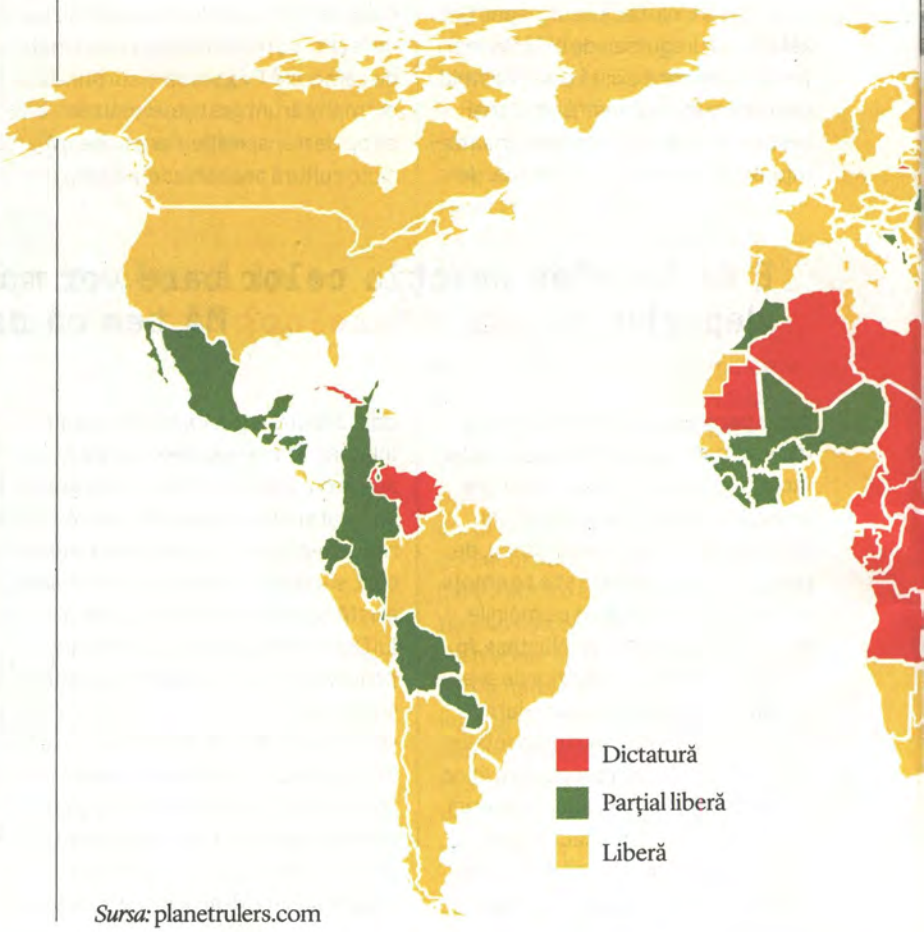

Sursa: planetrulers.com

EŞEC
Sibiu – Piteşti, finalizată după 23 de ani de promisiuni » P.24

Din 2006 încoace, 116 ţări s-au confruntat cu deteriorarea sistemului democratic şi doar 63 au cunoscut îmbunătăţiri, relevă influentul ONG american Freedom House. Criza de încredere în sistemele democratice s-a acutizat în ultimii ani.

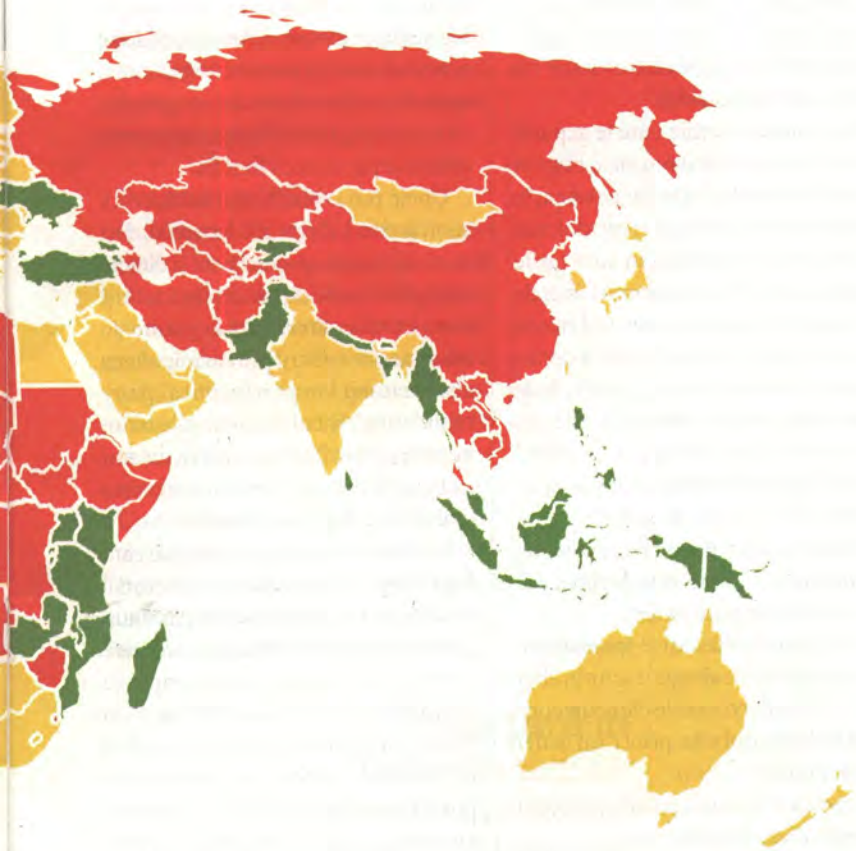

DIN CEI PESTE 7,7 MILIARDE DE OAMENI CARE trăiesc pe glob, peste 2,7 miliarde trăiesc în dictaturi. Adică circa 37%. Nu mai puţin de 24% îşi duc existenţa în ţări parţial libere şi doar 39% în democraţii în adevăratul sens al cuvântului, unde drepturile şi libertăţile individuale le sunt respectate pe deplin.

Definiţia termenului de „dictator" poate fi subiectivă şi interpretată diferit în funcţie de context. O definiţie poate fi „persoană cu putere guvernamentală nelimitată". O alta poate fi „conducător ce are putere deplină într-o ţară, obţinută prin forţă, şi pe care şi-o foloseşte în mod nedrept sau cu cruzime".

Într-o dictatură, partidele politice sunt interzise, iar mulţi oameni sunt persecutaţi pentru motive diverse, inclusiv credinţele religioase sau statutul economic. Unii dictatori au la dispoziţie o poliţie politică, care arestează oameni cu nemiluita şi îi închide în lagăre de concentrare.

Dictatorii sunt, de cele mai multe ori, susţinuţi de un grup de oameni puternici. Ei ajung la putere când naţiunea se confruntă cu probleme sociale majore, cum este rata şomajului foarte mare, scrie worldpopulationreview.com.

Sprijinul financiar al unui grup din jurul lor nu este suficient. Pentru ca dictatura să se consolideze este nevoie ca toţi opozanţii dictatorului să fie îndepărtaţi, inclusiv închişi sau ucişi.

Cinci tipuri de dictatori

Caracteristicile specifice ale unui regim dictatorial depind de cel care se află în vârful său, de comportamentul şi personalitatea acestuia. Unii dictatori sunt mai stricţi decât alţii. Există cinci tipuri de dictaturi, potrivit worldpopulationreview.com: hibride, militare, personale, monarhii autoritariste şi dictatura partidului unic.

Ţările conduse de regimuri dictatoriale sunt asociate cu sărăcie severă, represiune, încălcarea drepturilor omului pe scară largă.

În dictaturi se înregistrează frecvent creşterea ratei bolilor psihice în rândul populaţiei, deteriorarea stării de sănătate, scăderea speranţei de viaţă, foamete, educaţie precară şi alte probleme.

DE
SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

	Țară	Dictator	Populație
1	Afghanistan	Ashraf Ghani Ahmadzai	38.041.754
2	Angola	Joao Lourenco	31.825.295
3	Arabia Saudită	Salman bin Abdulaziz al Saud	34.268.528
4	Azerbaijan	Ilham Aliyev	10.047.718
5	Bahrain	Hamad bin Isa Al Khalifa	1.641.172
6	Belarus	Alexander Lukașenko	9.452.411
7	Brunei	Haji Waddaulah	433.285
8	Burundi	Pierre Nkurunziza	1.153.058
9	Cambodia	Hun Sen	16.486.542
10	Camerun	Paul Biya	2.587.638
11	Ciad	Idriss Deby	15.946.876
12	China	Xi Jinping	1.433.783.686
13	Congo (Brazzaville)	Denis Sassou Nguesso	5.380.508
14	Coreea de Nord	Kim Jong-un	25.666.161
15	Cuba	Miguel Diaz- Canel	11.333.483
16	Djibouti	Ismail Omar Guelleh	884.017
17	Egipt	Abdel Fattah al- Sisi	72.798.000
18	Emiratele Arabe Unite	Sheikh Khalifa Nahyan	9.770.529
19	Eritreea	Isaias Afwerki	3.497.117
20	Eswatini	Mswati III	1.018.449
21	Ethiopia	Abiy Ahmed	11.207.873
22	Gabon	Albert-Bernard Bongo	2.172.579
23	Gambia	Adama Barrow	1.857.181
24	Guineea Ecuatorială	Teodoro Mbasogo	1.355.986
25	Iran	Ali Khamenei	82913.906
26	Irak	Barham Salih	39.309.783
27	Kazahstan	Kassym-Jomart Tokayev	18.551.427
28	Laos	Bounnhang Vorachith	7.169.455
29	Libia	Nouri Abusahmain	6777.452
30	Mauritania	Mohamed Ould Ghazouani	4.525.696
31	Nicaragua	Daniel Ortega	6.545.502
32	Oman	Qaboos bin Said Al-Said	4.974.986
33	Qatar	Tamin Al Thani	2.832.067
34	Republica Central Africană	Faustin Archange Touadera	4.745.185
35	Republica Democratică Congo	Felix Tshisekedi	86.790.567
36	Rusia	Vladimir Putin	145.872.256
37	Rwanda	Paul Kagame	1.262.695
38	Sahara de Vest	Brahim Ghali	582.463
39	Siria	Bashar al-Assad	17.070.135
40	Somalia	Mohamed Abdullahi Farmajo	15442.905
41	Sudan	Abdel Fattah al- Burhan Abdelrahman	42.813.238
42	Sudanul de Sud	Salva Kiir Mayardit	11.062.113
43	Tajikistan	Emomalii Rahmon	9.321.018
44	Thailand	Prayut Chan-o-cha	69.625.582
45	Turkmenistan	Gurbanguly Berdimuhamedov	5.942.089
46	Uganda	Yoweri Museveni	44.269.594
47	Uzbekistan	Shavkat Mirziyoyev	32.981.716
48	Venezuela	Nicolas Maduro	28.515.829
49	Vietnam	Nguyen Phu Trong	96.462.106
50	Yemen	Abd Al-Hadi	29.161.922

Cum se împart democrațiile și dictaturile

Metodologia elaborată de Freedom House pune accent pe respectarea drepturilor politice și libertăților civile.

REGIMURILE AFLATE LA conducerea țărilor sunt clasificate în două moduri: democrații și dictaturi. Democrațiile sunt, la rândul lor, împărțite în trei: parlamentare, semi-prezidențiale și prezidențiale. Dictaturile sunt și ele de trei tipuri: militare, civile și monarhii.

Care sunt criteriile care le separă? O întrebare aproape retorică, răspunsul fiind evident. Cu toate acestea, în spate există o întreagă metodologie de evaluare a modului în care țările respectă modelul democrației liberale.

Un astfel de criteriu universal valabil, bazat pe o teorie minimalistă a democrației, sunt alegerile, mai precis cât de libere sunt acestea. Scrutinul este, potrivit filosofului Karl Popper, „singurul sistem în care cetățenii pot scăpa de guverne fără vărsare de sânge".

Pentru ca un regim să fie considerat democratic, trebuie să îndeplinească grosso modo, patru criterii:

- șeful puterii executive (președinte, premier) să fie ales prin scrutin liber, în mod direct, sau de către un corp ales, la rândul său, printr-un astfel de scrutin.
- organismul reprezentativ al puterii legislative, de asemenea.
- să existe mai mult de un partid care să participe la alegeri.
- să existe alternanță la putere, bazată pe rezultatul unui scrutin liber și direct.

Există regimuri care îndeplinesc primele trei criterii, dar pică la criteriul alternanței la putere. Acestea sunt catalogate drept dictaturi, deoarece liderul puterii executive permite organizarea alegerilor atâta vreme cât are garanția că le va câștiga tot el. În caz că le pierde, refuză să părăsească funcția.

Unele țări considerate democrații sunt, în fond, dictaturi, deoarece, deși sunt organizate alegeri libere și directe, câștigătorul este de fiecare dată același și nu există o alternanță la putere. El reușește acest lucru prin manipularea electoratului sau prin practica „gerrymandering", menită să stabilească un avantaj politic nedrept pentru un anumit partid sau grup, prin manipularea granițelor colegiilor electorale.

Un astfel de regim este greu de catalogat drept democratic sau dictatorial. Tendința este să fie considerate dictaturi până își face apariția alternanța la putere.

Una dintre cele mai complexe metodologii pentru a stabili dacă un regim este democratic sau nu a fost eleborată de celebra organizație nonguvernamentală din SUA, Freedom House, care dă anual publicității raportul „Freedom în the World". Potrivit acestei metodologii, o țară sau un te-

ritoriu sunt evaluate în măsura în care sunt respectate drepturile și libertățile individuale, așa cum rezultă ele din Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU în 1948.

Raportul „Freedom House" pe anul 2019, spre exemplu, evaluează situația din 195 de țări și 14 teritorii, în intervalul de referință 1 ianuarie- 31 decembrie 2018. La elaborarea lui au lucrat peste 100 de analiști și peste 30 de consultanți.

Raportul nu evaluează actul de guvernare, ci drepturile și libertățile de care se bucură indivizii. Acestea pot fi afectate atât de actori statali cât și non-statali, inclusiv insurgenți sau alte grupuri armate.

Freedom House nu consideră că drepturile consacrate prin lege sunt suficiente pentru ca acestea să fie și respectate. Deși practicile legale contează pentru scorul pe care fiecare țară îl obține, accentul este pus pe implementarea acestora.

Drepturi politice

Potrivit metodologiei, pentru respectarea „Drepturilor politice" se acordă între 0 și 40 de puncte. Între 0 și 12 puncte sunt rezervate subcategoriei „proces electoral", care evaluează dacă șeful statuului sau al guvernului au fost aleși prin alegeri libere și corecte, la fel ca, de altfel, și forul legislativ cu reprezentare națională (Parlamentul). Un alt aspect verificat este dacă legile electorale sunt aplicate imparțial de către instituții independente ale statului.

La capitolul „pluralism și participare" se acordă de la 0 la 16 puncte și se evaluează dacă cetățenii pot înființa liber partide politice sau alte structuri de acest tip, dacă există obstacole majore în calea libertății de asociere. De asemenea este foarte important dacă forțele de opoziție au oportunități reale de a-și crește susținerea publică sau de a câștiga puterea prin alegeri libere.

Un alt aspect luat în considerare este dacă opțiunile politice sunt libere față de influența militară, a unor puteri străine, ierarhii religioase, economice, sau un alt grup cu putere de decizie, ale cărui acțiuni nu sunt supuse controlului democratic. De asemenea, dacă segmente diferite de populație (inclusiv etnice, religioase, de gen, LGBT sau alte grupuri relevante) au drepturi politice depline și oportunități electorale reale.

La subcategoria „Funcționarea guvernului" raportul Freedom House acordă între 0 și 12 puncte. Este evaluată măsura în care politicile puterii executive sau legislative determină politicile publice, dacă există măsuri de protecție eficiente împotriva corupției oficialităților, dacă deciziile guvernamentale sunt transparente.

Un criteriu suplimentar de evaluare este dacă puterea schimbă compoziția etnică a unei țări sau a unui teritoriu pentru a anihila o minoritate sau a favoriza politic un anumit grup, în detrimentul altuia. În acest caz, modalitatea de evaluare este de la -4 la 0 puncte.

Libertăți civile

Un al doilea criteriu extrem de important, luat în considerare de Freedom House, este respectarea libertăților civile, unde se acordă între 0 și 60 de puncte. La capitolul „Libertate de expresie și de conștiință" se acordă între 0 și 16 puncte.

Este evaluat dacă există mass media independente, dacă indivizii sunt liberi să-și exercite libertatea religioasă sau dreptul de a crede sau a nu crede, în privat sau public, dacă există libertate academică, dacă sistemul educațional este afectat sau nu de îndoctrinarea politică, dacă indivizii sunt liberi să-și exprime punctele de vedere în chestiuni delicate, fără teama că sunt supravegheați sau pedepsiți.

În evaluarea respectării „Drepturilor de asociere sau de organizare" se acordă între 0 și 12 puncte. Se analizează dacă există libertate de asociere, dacă organizațiile non-guvernamentale - în special cele din domeniul drepturilor omului și care monitorizează activitatea guvernamentală -, sindicatele sau alte organizații de acest tip sunt libere.

În ceea ce privește „Statul de drept" se acordă între 0 și 16 puncte, în funcție de cât de independent este sistemul de justiție, cât de libere de orice presiune sunt procesele civile sau penale, dacă există protecție față de folosirea ilegitimă a forței. În plus, se analizează dacă legile, politicile și practicile legale garantează tratament egal pentru diferitele segmente de populație.

Tot între 0 și 16 puncte se acordă la capitolul „Autonomia persoanei și drepturi individuale".

Este esențial dacă indivizii se bucură de libertate de mișcare, inclusiv dreptul de a-și schimba reședința, locul de muncă sau domeniul în care-și desfășoară activitatea. De asemenea, dacă indivizilor li se respectă dreptul de proprietate și dacă pot face afaceri private, fără intervenția statului sau a actorilor non-statali.

Este evaluată și măsura în care indivizii se bucură de libertăți sociale, inclusiv de dreptul de a-și alege soțul, indiferent de sex, sau mărimea familiei, dacă sunt protejați împotriva violenței domestice, dacă beneficiază de oportunități egale sau dacă sunt protejați de exploatarea economică.

O țară care întrunește mai puțin de 60 de puncte în ceea ce privește respectarea drepturilor politice și a libertăților civile nu poate fi considerată o democrație, în accepțiunea liberală a termenului.

Orice țară în care nu există alternanță la putere este considerată autoritaristă

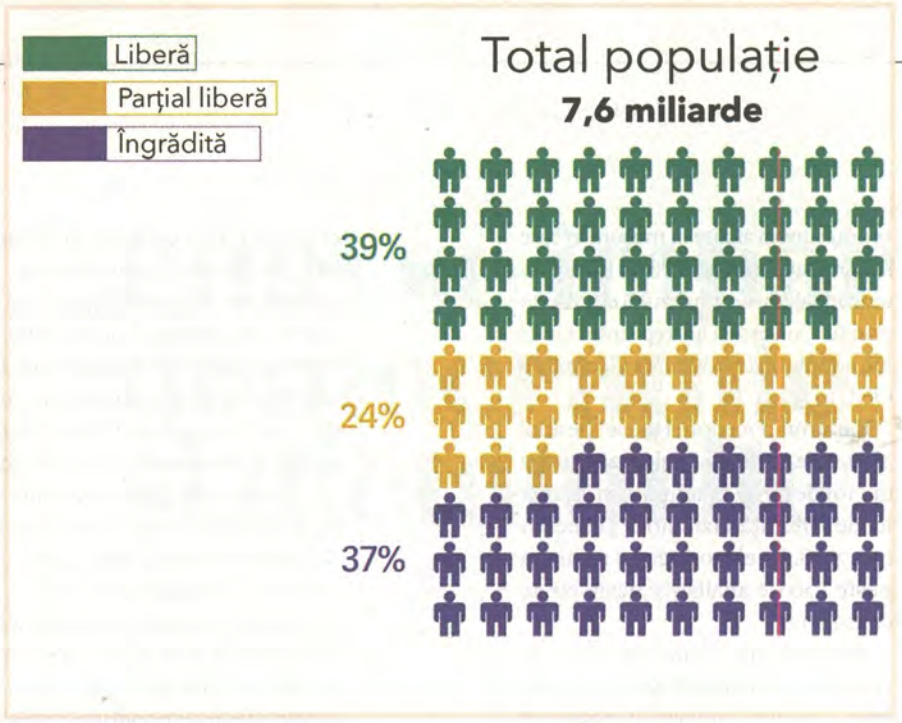

50 de despoți au supus aproape 40% din populația globului

În doar 39% din țări, cetățenilor le sunt respectate pe deplin drepturile și libertățile individuale.

ÎN 2018, LA NIVEL GLOBAL EXISTAU 50 de dictaturi, lucru care reiese din Raportul „Freedom of the World 2019". 19 dintre ele se găsesc în Africa sub-sahariană, 12 în Orientul Mijlociu și Africa de Nord, 8 în Asia-Pacific, 7 în Eurasia, 3 în Americi și una în Europa, respectiv Belarus.

2018 a fost al 13-lea an consecutiv în care libertatea s-a aflat în declin la nivel global. Fenomenul a afectat țări dintre cele mai variate, democrații, precum Ungaria, și autocrații, precum Rusia și China.

Pierderile suferite sunt mici, deocamdată, dacă ne raportăm la câștigurile din ultimii 20 de ani. Problema este că fenomenul se permanentizează și devine omniprezent. Democrația este în regres.

În 2018, 68 de țări au fost în declin în ceea ce privește respectarea drepturilor politice și a libertăților civile și în doar 50 situația s-a îmbunătățit, relevă raportul Freedom House. Criza de încredere în sistemele democratice s-a acutizat în ultimii ani.

Din 2006 încoace, 116 țări au suferit deteriorarea sistemului democratic și doar 63 au cunoscut îmbunătățiri. În 2018, epurarea etnică a fost prezentă în 11 țări, în comparație cu 3 țări în 2005.

În multe democrații neconsolidate, liderii iliberali au atacat verbal mass media, au contribuit direct la diminuarea libertății presei, totul pe un fond de intensificare a amenințărilor la adresa jurnaliștilor. Aceste amenințări i-au încurajat pe liderii autoritari să fie tot mai agresivi în fața discursului critic al jurnaliștilor.

Tot mai multe guverne - 24 în ultimii ani - i-au transformat în ținte pe expatriați, exilați sau alți membri ai diasporei, critici cu regimurile aflate la putere, pe care i-au supravegheat electronic, i-au răpit și chiar asasinat.

Uciderea jurnalistului saudit Jamal Khashoggi în Turcia a adus în prim plan dictaturile preocupate să-i elimine pe disidenți oriunde s-ar afla pe glob.

Există și vești bune în raportul Freedom House. În 2018, mai multe țări decât în anul precedent au cunoscut o îmbunătățire a regimului politic. S-au remarcat Angola, Armenia, Etiopia și Malaezia, țări în care regimurile aflate la putere au fost forțate să răspundă presiunilor publice în sensul unor schimbări democratice.

Țări africane

Continentul african găzduiește cei mai longevivi dictatori, chiar dacă unii

STATISTICILE întocmite de Freedom House în ultimii ani relevă că doar 39% dintre locuitorii planetei sunt liberi

dintre ei încep să-şi piardă din putere. Doar în ultimii patru ani, în 26 de ţări africane a avut loc un transfer paşnic al puterii politice. Cele mai recente dintre ele au avut loc în aprilie 2019, când preşedintele Algeriei Abdelaziz Bouteflika şi cel al Sudanului, Omar Hassan al-Bashir, au fost forţaţi să se retragă de la putere. Din păcate, democraţia este încă şubredă în aceste două ţări şi posibilitatea instalării unor noi regimuri dictatoriale este tot mai apropiată.

Sunt 17 dictatori în Africa, unii mai răi decât ceilalţi. Unii sunt la putere de decenii. Un exemplu relevant: preşedintele Teodoro Obiang Nguema Mbasogo din Guineea Ecuatorială. El conduce ţara de 40 de ani, după ce l-a îndepărtat violent de la putere pe unchiul său, Francisco Macías Nguema, pe care l-a condamnat la moarte prin împuşcare de către plutonul de execuţie.

Averea sa este estimată la 600 de milioane de dolari, graţie descoperirii unor mari zăcăminte de petrol, ce au îmbogăţit familia prezidenţială, în detrimentul cetăţenilor ţării.

Regimul lui Mbasogo este cunoscut pentru execuţiile sumare, torturarea prizonierilor, răpirile puse la cale de actori guvernamentali şi chiar canibalism.

Titulatură înşelătoare

Un dictator nu poate fi recunoscut după titlul său. Mulţi dintre ei şi-au luat titulatura de preşedinţi, regi, premieri etc. Să luăm, de pildă, cazul Chinei. Este China o dictatură? Este, în măsura în care Constituţia ţării o defineşte ca o „dictatură a poporului". În virtutea acestei prevederi, Partidul Comunist Chinez şi Statul acţionează în numele poporului, dar poate folosi forţa împotriva grupărilor reacţionare.

Republica Populară Chineză este condusă în prezent de preşedinte Xi Jinping, care este şi secretar general al Partidului Comunist Chinez, preşedinte al Comisiei Militare Centrale, vicepreşedinte al ţării şi primul în ierarhia Biroului Politic (Politburo) al PCC. Este Rusia o dictatură? În mod paradoxal, la întrebarea „Este sau nu Putin un dictator" răspunsurile sunt diametral opuse.

Rusia este o republică semiprezidenţială şi o oligarhie. Preşedintele Vladimir Putin se află la al patrulea său mandat. Cert este că Vladimir Putin nu permite libertatea de expresie, presa poate publica doar ce i se permite de către autorităţi, a ordonat încarcerarea oponenţilor săi şi a structurat piramida de putere, astfel încât să se afle în vârful ei şi să acumuleze cea mai mare parte din putere. Pe lângă puterea executivă, Vladimir Putin le deţine şi pe cea juridică şi legislativă, ceea ce-i permite să modifice legi şi să le aplice după bunul plac.

Democraţia este în regres. Fenomenul deteriorării statului de drept se permanentizează

Autocraţii

De multe ori confundată cu dictatura, autocraţia este un sistem de guvernare creat în jurul unui singur lider numit autocrat. Deciziile sale nu sunt supuse filtrului legalităţii şi el exercită puteri nelimitate. Deşi regimurile autocrate nu supun popoarele la rele tratamente, ele întâmpină rezistenţă. Printre autocraţiile moderne se numără Cuba, Venezuela, Egipt, Oman, Brunei, Emiratele Arabe Unite, Arabia Saudită şi Turcia. N

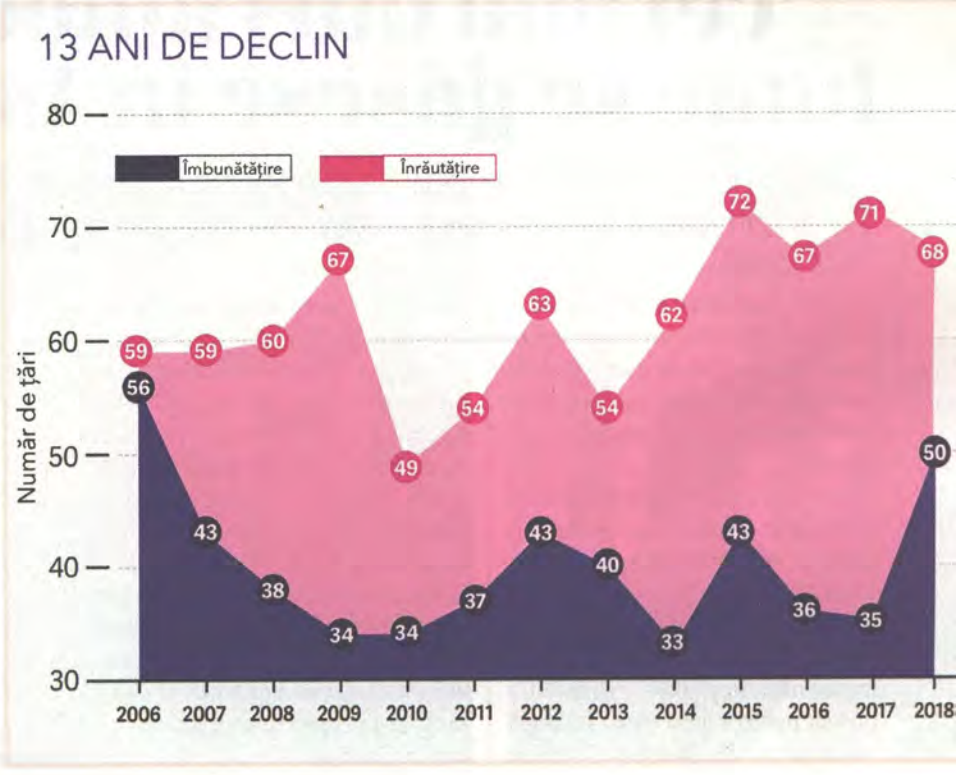

SURSA: FREEDOM HOUSE

Cei mai duri autocrați din lume se găsesc în Asia și Africa

Regimurile în care drepturile și libertățile politice sunt cel mai mult călcate în picioare de lideri despotici sunt răspândite pe cele două continente.

CHIAR DACĂ NUMĂRUL dictatorilor la nivel global este în scădere, sunt mulți care rezistă la putere de o perioadă lungă de timp și nu sunt semne că vor fi înlăturați foarte curând.

Dintre aceștia, Freedom House a întocmit un clasament cu cei mai duri dintre ei, în care găsim nume cu rezonanță globală.

Bashar Al-Assad (Siria)

Președintele Siriei, Bashar al-Assad, a preluat puterea de la tatăl său, după moartea acestuia din 2000. Sirienii au sperat că va face reforme economice și politice, lucru care nu s-a întâmplat. Din contră, războiul civil care a izbucnit în 2011 a distrus țara în mare măsură. Bashar al-Assad este responsabil de moartea a sute de mii de civili de la debutul Primăverii Arabe, dar și de faptul că 82% dintre sirieni trăiesc sub pragul de sărăcie.

Reales pe 6 iunie 2014, a ajuns președinte împotriva voinței sale. Inițial, tatăl său, Hafez al-Assad, a vrut să-l numească succesor pe fratele său Basil, însă acesta a murit într-un accident de mașină, în 1994.

Devenit președinte, Bashar a moștenit de la tatăl său probleme internaționale nerezolvate: tensiuni cu Turcia legate de aprovizionarea cu apă (Turcia controlează principalele râuri care străbat Siria); o relație complicată cu Libanul, țară aflată până la izbucnirea războiului civil sub influența Siriei; tensiuni cu Israelul, care continuă să ocupe Înălțimile Golan, precum și o veche animozitate cu Regele Iordaniei. În timpul președinției sale, s-a confruntat cu noi probleme, cum a fost războiul din Irak și schimbarea de lideri, Siria fiind acuzată că a susținut

Deși numărul lor este în scădere, anduranța dictatorilor în timp este foarte mare

activ miliţiile şiite din Irak, împreună cu Iranul.

În plan intern, Siria este mai divizată decât înainte de războiul civil. Guvernul nu controlează decât parţial teritoriul ţării, există o majoritate sunită a populaţiei, care s-a refugiat în special în Turcia, există grupări islamiste, majoritatea armate, care i se opun lui Bashar al-Assad. El a reuşit să se menţină în funcţie graţie sprijinului acordat de Rusia şi Iran, în lupta cu miliţiile sunite care au încercat să-l răstoarne de la putere. Un amănunt interesant: preşedintele Siriei este şi în prezent necăsătorit.

Gurbanguly Berdimuhamedov (Turkmenistan)

Gurbanguly Berdimuhamedov, născut pe 29 iunie 1957, este preşedinte al Turkmenistanului din 21 decembrie 2006, când i-a urmat în funcţie răposatului dictator Saparmurat Niyazov. Pe 14 februarie 2007, Berdimuhamedov a fost anunţat câştigător al alegerilor prezidenţiale desfăşurate cu doar trei zile în urmă şi a depus rapid jurământul. A absolvit Facultatea de Stomatologie din cadrul Institutului Medical de Stat din Turkmenistan şi şi-a luat doctoratul la Moscova.

În 1997, sub preşedinţia lui Saparmurat Niazov, Berdimuhamedov a fost numit ministru al Sănătăţii şi Industriei Medicale, în paralel cu poziţia de viceprim-ministru. În decembrie 2006, la moartea lui Niazov, care nu a numit un succesor, Berdimuhamedov a fost şeful comisiei care a organizat funeraliile prezidenţiale. Imediat, s-a speculat că el ar fi succesorul la preşedinţie, lucru care s-a şi întâmplat, în vacuumul de putere existent.

Isaias Afwerki (Eritreea)

Isaias Afwerki, preşedintele Eritreei, este militar şi lider politic. Este preşedinte din ziua în care Eritreea şi-a câpătat independenţa, în data de 24 mai 1993. Anterior, Afwerki a fost membru al Frontului de Eliberare a Poporului din Eritreea, un grup militar care a luptat în războiul împotriva Etiopiei.

A luptat pentru dreptul poporului eritreean de a trăi într-o ţară liberă, dar, după ce a reuşit asta, şi-a instalat propria dictatură.

După războiul cu Etiopia, care a durat 30 de ani, Afwerki a încercat să reconstruiască oraşele, drumurile şi societatea, puternic afectate de conflict. Eritreea are una dintre cele mai ridicate rate a sărăciei la nivel global. Venitul anual per capita se situează în jurul a 200 de dolari, mult sub media statelor africane sub-sahariene, 350 de dolari. Cu toate acestea, Eritreea nu este considerată o cauză pierdută, graţie planurilor preşedintelui Afwerki de a transforma tânăra naţiune.

Kim Jong-un (Coreea de Nord)

Kim Jong-un este liderul suprem din Coreea de Nord şi al treilea din dinastia Kim care se află la conducerea ţării. I-a succedat în funcţie tatălui său, Kim Jong-il, care s-a stins din viaţă în 2011. Ca Lider Suprem, respectă doctrina Partidului Muncitorilor din Coreea de Nord şi s-a concentrat pe dezvoltarea programului nuclear al ţării sale, în detrimentul calităţii vieţii cetăţenilor nord-coreeni, fapt care l-a transformat într-un pericol major pentru securitatea globală. 40% dintre nord-coreeni, ceea ce echivalează cu 24 de milioane de oameni, trăiesc sub limita sărăciei.

În septembrie 2014, s-a aflat că liderul Coreii de Nord suferă de gută şi şi-a fracturat glezna, din cauză că este obez, dar poartă tocuri înalte pentru a compensa deficitul de înălţime.

PREŞEDINŢII
Siriei, Bashar al-Assad (stânga sus), Coreii de Nord, Kim Jong-un (stânga jos), şi al Turkmenistanului, Gurbanguly Berdimuhamedov, sunt trei dintre cei mai stricţi autocraţi. Toţi sunt din Asia

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

În 2012, „Business Insider" a scris că Kim Jong-un duce o viață luxoasă, în ciuda condițiilor mizere de trai ale nord-coreenilor. Soția sa, Ri Sol-Ju, a fost fotografiată în timp ce purta o geantă Dior de circa 1.600 de dolari, salariul mediu pe un an de zile în Coreea de Nord. Potrivit unor surse diplomatice, lui Kim Jong-un îi place să bea și să petreacă toată noaptea, asemenea tatălui său, și a importat o saună care-l ajută să-și trateze mahmureala de a doua zi.

Salva Kiir Mayardit (Sudanul de Sud)

Pe 9 iulie 2011, Sudanul de Sud a devenit o țară independentă, iar Salva Kiir Mayardit a devenit președinte. La sfârșitul anilor '60, Kiir s-a alăturat grupării paramilitare Anyanya și a luptat în primul război civil sudanez. În 1983, s-a alăturat rebelilor din Mișcarea de Eliberare a Poporului Sudanez (SPLM), în timpul celui de-al doilea război civil. După terminarea războiului, în ianuarie 2005, a fost numit vicepreședinte al Sudanului de Sud. Fostul președinte, John Garang, aparținea, asemenea lui Kiir, tribului Dinka, deși era membru al unui alt clan. A murit într-un accident de elicopter pe 30 iulie 2005, iar Kiir a devenit președinte al Sudanului de Sud. Este destul de popular printre foștii luptători din SPLM, împreună cu care a obținut succese militare răsunătoare împotriva Nordului. În alegerile din 2010, Kiir a fost reales cu 93% din voturi, în ciuda faptului că scrutinul a fost criticat ca fiind un pas semnificativ în direcția secesiunii definitive a Sudanului.

Regele Salman bin Abdul Aziz Al-Saud (Arabia Saudită)

Salman bin Abdul Aziz Al-Saud (foto) a fost instalat rege al Arabiei Saudite pe 1 august 2005, după moartea Regelui Fahad. S-a născut în anul 1924, în capitala Riad, și a studiat politica, economia și cultura. În 1962, Regele Faisal Ibn Abdul Aziz l-a numit șeful Gărzii Naționale, o structură militară cu atribuții civile. A reușit să transforme această instituție într-una modernă și bine echipată. Când Regele Fahd a ajuns pe tron, l-a desemnat Prinț Moștenitor și prim vicepremier. Prințul Abdullah a jucat un rol remarcabil în reconcilierea dintre țările arabe. Este cunoscut pentru pasiunea sa pentru echitație și pentru pasiunea sa pentru cărți. Arabia Saudită este o teocrație, o autocrație care se bazează pe credința wahhabită (o ramură a sunismului) a supușilor săi. Drepturile politice și libertățile civile sunt restrânse din motive religioase, în special ale femeilor, chiar dacă în ultima vreme s-a produs o relaxare sub acest aspect.

Teodoro Obiang Nguema Mbasogo (Guineea Ecuatorială)

Președintele Guineii Ecuatoriale, Teodoro Obiang Nguema Mbasogo, conduce țara în mod dictatorial din 1979. Libertatea de asociere a fost drastic restricționată sub domnia violentă și opresivă a lui Mbasogo. El profită de pe urma miliardelor de dolari obținute din exporturile de petrol, dar aproape 80% din populație trăiește în sărăcie. Sistemele de sănătate și de educație au fost ignorate. Mbasogo este unul dintre cei mai brutali, tiranici, violenți și represivi dictatori. A fost reales pe data de 24 aprilie 2016, cu 93,7% din voturi, la o rată de participare de 93%. Desigur, alegerile au fost trucate.

Arabia Saudită este o teocrație, o autocrație care restrânge drepturile și libertățile pe bază religioasă

Mohamed Abdullahi „Farmajo" Mohamed (Somalia)

S-a născut pe 11 martie 1962, este un diplomat somalez și politician, al 9-lea președinte al țării. Anterior a fost prim-ministru, fondator și președinte al Partidului Tayo. A ajuns președinte după ce a câștigat alegerile din 2017, în favoarea sa votând 184 din cei 328 membri ai parlamentului. Între 1989 și 1993 a studiat istoria la Universitatea de Stat a New York-ului. În 2009, a absolvit un master în științe politice (studii americane) la aceeași universitate. Titlul lucrării sale de disertație a fost „Interesele strategice ale SUA în Somalia: de la Războiul Rece la războiul împotriva terorii". Mohamed are cetățenie somaleză și americană.

Abdel Fattah al-Burhan Abdelrahman (Sudan)

Este un general de armată sudanez, șeful de facto al statului sudanez, după ce fostul președinte Ahmed Awad Ibn Auf și-a dat demisia și a transferat puterea. El este fostul șef al forțelor terestre sudaneze.

Shavkat Mirziyoyev (Uzbekistan)

Membru al Clanului Samarkand, actualul președinte al Uzbekistanului a fost mereu considerat un succesor al lui Islam Karimov la șefia țării. A fost în relații de prietenie cu soția lui Kari-

CEI MAI RĂI

Din cele 50 de țări definite ca dictaturi, următoarele 13 au cele mai proaste scoruri pentru drepturi politice și libertăți civile

ȚĂRILE
conduse de Salman bin Abdulaziz al- Saud (foto stânga) și Teodoro Obiang Nguema Mbasogo (foto dreapta) au scoruri aproape identice în topul Freedom House al celor mai răi dictatori

mov, Tatiana Karimova, și cu președintele Consiliului Național de Securitate, Rustam Inoiatov. Unii observatori au exprimat preocupări față de predispoziția spre violență a lui Mirziyoyev. Despre el se spune că a acționat violent în confruntarea cu un fermier pe când era guvernator al Regiunii Jizzakh. Pe 2 septembrie 2016, după anunțul referitor la moartea lui Karimov, Mirziyoyev a fost numit șeful comitetului de organizare a funeraliilor fostului președinte. Pe 8 septembrie 2016 a fost numit președinte interimar al Uzbekistanului, după o ședință reunită a camerelor parlamentului.

În decembrie 2016, a candidat în alegerile prezidențiale din partea Partidului Liberal Democratic și a câștigat funcția de șef al statului.

Emomalii Rahmon (Tadjikistan)

S-a născut într-o familie de țărani din Dangara, provincia Kulob. A intrat rapid în nomenclatură, ca șef al cooperativei agricole din orașul său natal. În 1990, fost ales deputat al poporului în cadrul Consiliului Suprem al Republicii Sovietice Socialiste Tadjikistan.

Rahmon (fost Rahmonov) este președintele Partidului Democrat al Poporului din Tadjikistan, care domină forul legislativ. A fost ales președinte pe 6 noiembrie 1994. După modificarea Constituției, pe 6 noiembrie 1999, a fost reales președinte, cu 97% din voturi, de data aceasta pentru un mandat de 7 ani. Pe 22 iunie 2003, a câștigat un referendum care i-a permis să aibă mai mult de două mandate prezidențiale consecutive. Opoziția l-a acuzat de fraudă electorală. A fost reales pe 6 noiembrie 2006, cu 79% din voturi. În alegerile prezidențiale din 6 noiembrie 2013 a fost reales cu 83,1% din voturi. A supraviețuit unei tentative de asasinat în aprilie 1997 și două tentative de lovituri de stat, în august 1997 și noiembrie 1998. Are 9 copii.

FOTO: RODRIGUES POZZEBOM

Faustin Archange Touadera (Republica Centrafricană)

Faustin Archange Touadera, președintele Republicii Centrafricane, s-a născut pe 21 aprilie 1957, în Bangui. Este politician și o figură proeminentă a lumii academice. Este doctor în matematică al Universității de Știință și Tehnologie din Lille, diplomă pe care a obținut-o în 1986, sub îndrumarea lui Daniel Gourdin.

A terminat un al doilea doctorat, tot în matematică, la Universitatea Yaoundé I în Cameroon, în 2004. A fost rector al Universității din Bangui între 2005 și 2008.

PE URMELE FAKE NEWS

ANTI-AMERICANISM

„Războiul" din Iran, reflectat pe gustul Kremlinului

În presa de la București, uciderea unui criminal iranian cu epoleți s-a transformat în discurs anti-american.

„RĂZBOIUL" DINTRE SUA ȘI IRAN de la începutul lunii ianuarie a pendulat în România între catastrofă națională și joc de imagine. Într-o parte au stat alarmiștii care au predicat apocalipsa iraniană asupra României, în cealaltă, „analiștii" relaxați care au văzut în evenimentele din Irak (uciderea generalului iranian Qasem Soleimani și, apoi, tirurile de rachete asupra bazelor care adăpostesc soldați americani) o farsă. Și unii și ceilalți, însă, au respectat punctaje pe gustul puterii de la Kremlin: americanii pun în pericol statele aliate (România, în cazul de față), ba, mai mult, fac asta din motive pur politice, cinice, care țin de jocul intern de putere care se desfășoară la Washington.

Cum a băgat Pippidi România în război cu Iranul

Tema cu cel mai mare succes mediatic a fost cea panicardă, lansată de Alina Mungiu Pippidi. O „analiză" publicată de Pippidi pe portalul romaniacurata.ro, intitulată „Cum a ajuns România la un pas de război", a setat agenda presei aliniate propagandei ruse. Iată un pasaj relevant din articolul lui Pippidi: „Fără nicio consultare și aproape fără niciun motiv, suntem ca și în război cu Iranul, o veche putere malignă care a supraviețuit istoric chiar și învingătorilor săi, ca Alexandru Macedon. E simplu: dacă americanii sunt considerați în război cu Iranul, la fel și noi, pentru că spre deosebire de vest-europeni, foarte rezervați sau pe față critici ai politicii lui Donald Trump de asasinare a unui general iranian aflat temporar în Irak, noi ne-am repezit să ne solidarizăm fără rezerve. Dacă mai era nevoie, pentru că trebuie amintit că am fost primii din Europa care și-au instalat o bază americană de rachete operațională contra unui atac din Iran, asta pe vremea când Iranul ar fi atacat pe oricine, doar pe noi nu, și astfel ne-am pus pe harta de agresiune singuri și nesiliți de nimeni".

De pe romaniacurata.ro, direct în prime time

Articolul de pe romaniacurata.ro a fost publicat pe 6 ianuarie. În seara aceleiași zile, Alina Mungiu Pippidi a beneficiat, interesat sau nu, și de o platformă TV în prime time: a fost invitată la emisiunea „Dosar de politician" de pe B1 TV, moderată de Silviu Mănăstire. Acolo, Pippidi și-a reluat tezele: „Cred că baza noastră de la Deveselu a contribuit la perceperea de către Rusia a unei mari amenințări NATO și asta a dus la un ritm de înarmare a Rusiei mai mare decât ar fi avut loc altfel". Și tot pe 6 ianuarie, „PS News", publicație condusă informal de Silviu Mănăstire, a preluat declarații ale Alinei Mungiu Pippidi din emisiunea jurnalistului de la B1: „Această aprobare pe care dat-o Trump poate să aibă o logică, dar se pare că a fost prost calculată. El a zis că a făcut asta ca să scutească pe toată lumea de mai multe victime, mă îndoiesc. Temerile mele nu sunt legate de un general iranian. Deja au murit soldați americani în Kenya, care nu ar fi murit dacă atacul nu se declanșa."

La susținere, „Q Magazine" și „Active News"

În zilele care au urmat, narațiunea lui Pippidi a fost preluată de „Q Magazine", sub titlul „Pippidi: România, în război cu Iranul" (și un pasaj relevant: „Găsesc că această politică externă a fost lipsită de viziune și păguboasă, iar continuarea ei e iresponsabilă, chiar de sunt singura care o spune. (...) Unde nu e dezbatere și gândire critică se pot face erori majore și țara să fie angajată pe un curs fără întoarcere, fără ca vreodată să o mai poată întoarce cineva. Lideri de-ai noștri, complet aliniați cu incompetenții americani din specia cea mai agresivă sau lideri complet incompetenți, ne-au adus azi la mare risc".), și „Active News", care preferă titlurile de tip paragraf precum „Alina Mungiu Pippidi revine: Riscul asupra României este ENORM. Suntem singura țară din Europa cu arme dispuse pe curs de conflagrație cu Iranul. Nu se poate să te faci prețul tuturor și din aceste lucruri să creezi o

DE

NEWSWEEK ROMÂNIA

FOTO: STIRILEKANALD.RO; PLAYTECH.RO; INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

„PE URMELE FAKE NEWS" este o campanie despre propaganda prorusă și antioccidentală din România. Cum funcționează, cine și de ce o răspândește, cum poate fi demontată și prevenită. Un proiect realizat de echipa *Newsweek România* și susținut de Asociația Inițiativa Jurnaliștilor de Investigație (AIJI).

PĂRERI
Necunoscute sunt căile propagandei ruse: mesaje diferite la Alina Mungiu Pippidi (jos), preluate de Floriana Jucan și CTP, dar același efect anti-american

situație de risc" (și un pasaj atribuit analistei în articol: „Știe cineva că din cauza acestei false amenințări cu Rusia am construit baza asta de la Deveselu și din cauza ei Putin s-a reînarmat? Deveselu a fost făcut, teoretic, pentru Iran, dar în realitate, foarte devreme, au început schimbări ca să poată fi folosit și împotriva Federației Ruse").

Narcisistul CTP nu lasă adevărul să strice o analiză „bună"

Cristian Tudor Popescu, însă, nu vede niciun pericol în uciderea generalului iranian Soleimani. Prezent la Digi 24, acesta a generat o știre intitulată „CTP, despre criza SUA-Iran: Este o «joint venture», o afacere în comun a două părți din care câștigă ambele", care poate fi rezumată de următorul pasaj: „«A fost omorât acum, pentru că are acest interes de imagine Donald Trump», a spus C.T. Popescu. (...) «De partea cealaltă, cu un cinism egal - de aceea e posibil acest joint-venture între Tump, ayatolahi și sângeroasele gărzi revoluționare de la Teheran - regimul de la Teheran îi mulțumește, de fapt, în sinea sa, lui Donald Trump. Cea mai mare problemă a regimului de la Teheran este opoziția din ce în ce mai puternică din poporul iranian la această dictatură sinistră a teocrației de la Teheran. Atâta vreme cât le-a dat Trump martirul în jurul căruia să se alinieze regimul teocratic și să se mobilizeze masele naționalist-islamiste, sprijinitoare ale regimului, totul merge cum spune Trump, după ce Teheranul a trimis rachete asupra bazelor SUA din Irak: totul e bine»".

Oricât de încântat ar fi fost CTP de „raționamentul" lui, însă, jurnalistul a omis să introducă în ecuație rolul lui Soleimani în atacul (esențial în cronologie) asupra ambasadei americane de la Bagdad, care a precedat uciderea generalului iranian. N

EȘEC

Sibiu - Pitești, finalizată după 23 de ani de promisiuni

În scenariul optimist, România va inaugura 40 de kilometri de autostradă, dar cel mai probabil vor fi 23.

ANUL ACESTA VOM CULEGE EXACT CEEA CE AM SEMĂNAT în materie de autostrăzi. Cei șapte ani de guvernare PSD au însemnat, în materie de infrastructură rutieră: studii de fezabilitate și caiete de sarcini extrem de lacunare, contracte semnate cu constructori care, ulterior, au întâmpinat mari probleme de lichiditate, licitații și contestații care se întind pe durata a 2-3 ani, exproprieri și relocări de utilități care au amânat cu anii începerea construcției. Documentația prost întocmită de Compania Națională de Administare a Infrastructurii Rutiere a îngreunat accesul la fonduri europene.

Promisiuni reportate

Toate autostrăzile de care vorbim mai jos au fost promise de guvernele conduse de Ponta (în Programul de guvernare 2012), Grindeanu, Tudose și Dăncilă. Realist vorbind, toate sunt foarte departe de finalizare. La unele, lucrările nici nu au început.

PSD a promis 180 de kilometri de autostradă, pentru 2019, dar a finalizat doar 22. Noul guvern liberal s-a ferit să anunțe cifre exacte poate și pentru că nu sunt siguri de ceea ce găsesc în teren.

„Anul acesta nu ni s-au mai promis ca PSD sute de kilometri de autostradă. În 2020, sigur vor fi gata două loturi de autostradă. Este vorba de o bucată din Autostrada Transilvania între Iernut și Chețani, adică 18 kilometri și un ciot, la granița dinspre Borș, în lungime de 5,35 kilometri tot pe Autostrada Transilvania", a declarat Ionuț Ciurea, Director General Asociația Pro Infrastructura pentru *Newsweek România.*

Autostrada A10:
3 ani de întârzieri din cauza unor stâlpi

Între Turda și Alba Iulia, autostrada a fost împărțită în patru sectoare. Pe două sectoare, în partea dinspre Turda, se circulă pe două benzi pe sens. Celelalte două sectoare ar fi trebuit finalizate în ianuarie 2017. Astfel, se totalizează o întârziere de 3 ani.

„Mai sunt șanse teoretice, dacă se mobilizează CNAIR dar și constructorul să fie deschișii, anul acesta, 17 kilometri din lotul 1 al Autostrăzii Sebeș -Turda. În ritmul de acum nu se va inaugura în 2020 pentru că trebuie rezolvată problema unei gropi de gunoi și mai trebuie făcute relocări ale unor stâlpi de tensiune care nu sunt mutați de ani de zile. Între Sebeș și Alba Iulia se circulă bară la bară ca în București", spune Ionuț Ciurea. Potrivit documentelor consultate de *Newsweek România,* lotul 1 este la un nivel de execuție de 83%, iar plățile sunt făcute pentru 69% din lucrări. Lotul al doilea este finalizat în proporție de 62% și plătit în proporție de 59%.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

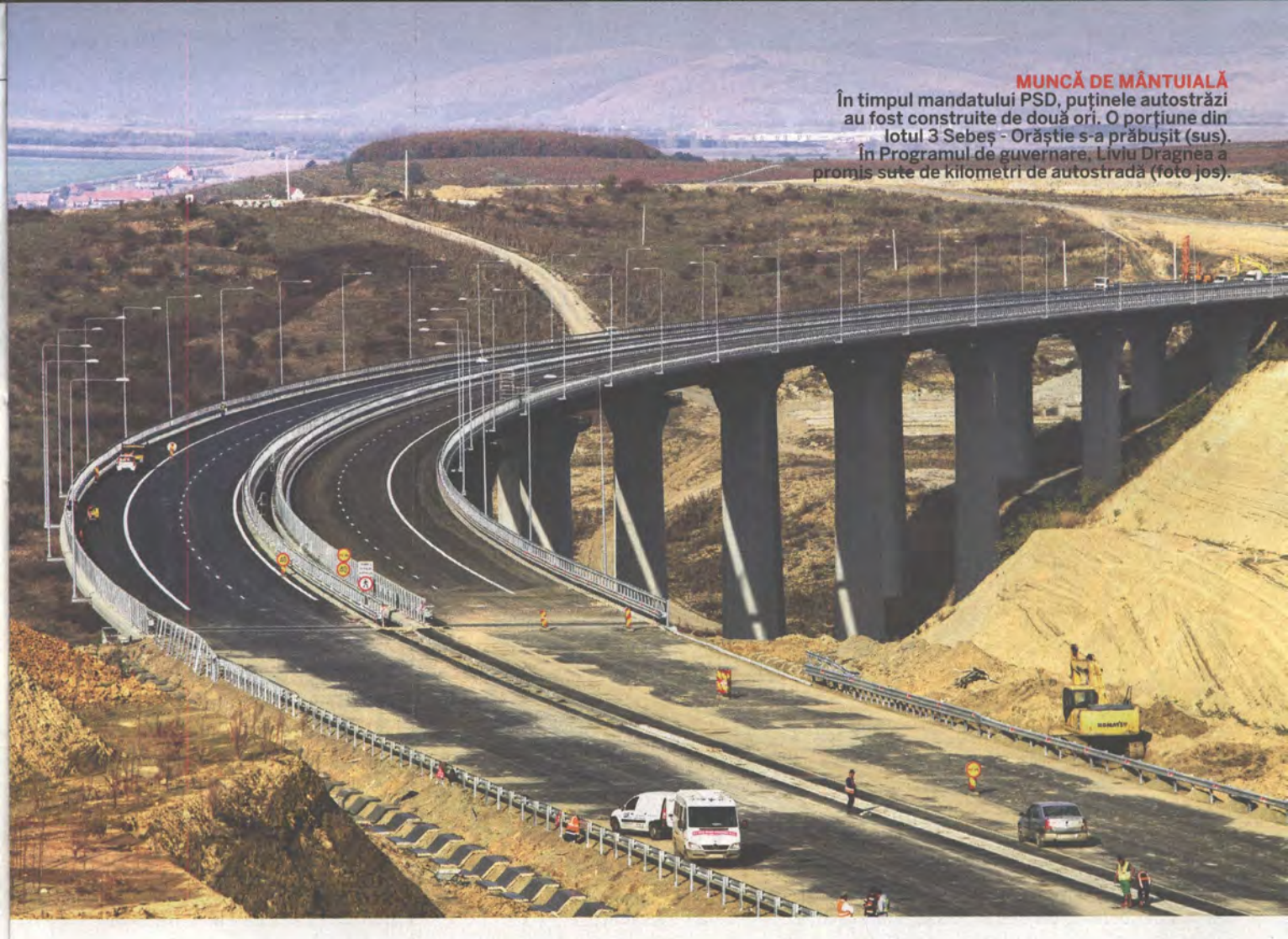

MUNCĂ DE MÂNTUIALĂ
În timpul mandatului PSD, puținele autostrăzi au fost construite de două ori. O porțiune din lotul 3 Sebeș - Orăștie s-a prăbușit (sus). În Programul de guvernare, Liviu Dragnea a promis sute de kilometri de autostradă (foto jos).

FOTO: HOTNEWS.RO

Autostrada A8:
Stadiul lucrărilor, zero

În noiembrie 2018, proiectul Autostrăzii Unirii, așa cum a fost supranumită A8 Tg. Mureș - Iași - Ungheni, a fost aprobat printr-o lege în Parlament. Legea prevede ca autostrada de circa 320 de km să fie realizată până la granița cu Republica Moldova, cu un pod peste Prut la Ungheni, să fie realizată din credite externe, pe fonduri europene și/sau prin parteneriat-public privat, iar procedurile să demareze în termen de 30 de zile de la promulgare.

După un an și jumătate, nu s-a întâmplat nimic. „S-a făcut, în 2010, un studiu de fezabilitate pe bani puțini și lacunar. El nu a fost niciodată gândit ca fiind baza pentru o licitație de proiectare și execuție. Autostrada are peste 300 kilometri, de la Ditrău la Târgu Neamț, iar 100 de kilometri sunt prin munte, pe lângă arii naturale, cu tunele, viaducte. Va fi una din cele mai scumpe autostrăzi. Autostrada trece printr-o zonă plină de urși, iar asta o face și mai complexă. Pe baza studiului de fezabilitate din 2010 nu se va da autorizație de mediu nici măcar din partea autorităților române", spune președintele Pro Infrastructura.

Autostrada A7:
Motivul pentru care mor 85 de nevinovați pe an

Pentru că nu există autostrada A7 Ploiești – Buzău – Focșani – Bacău – Pașcani șoferii sunt nevoiți să circule pe DN 2 București – Iași. Este cel mai „mortal" drum, cu 85 de decese anual.

„Drumul București – Iași are o bandă pe sens și două acostamente, de o parte și de alta care au fost lățite. Inițial, au fost folosite ca benzi de urgență. Azi, mulți șoferi circulă foarte repede ca și cum ar exista două benzi pe sens. CNAIR a spus că, în acte, e un drum 1+1. Până la finalizarea autostrăzii A7, ar trebui ca acest drum să se transforme într-unul cu două benzi pe un sens și una pe cealălalt. Și acest lucru să se facă alternativ în funcție de trafic. S-a făcut un experiment cu un astfel de sistem, pe o porțiune de 10 kilometri și, în 95% din timp, se circulă fluent", spune Ciurea.

Comarnic – Brașov, pentru care Ponta a vrut să își dea viața

În 2004, 2009 și 2013, guvernele de la București au anunțat că vor construi autostrada spre munte în parteneriat

MINCIUNI
Victor Ponta a promis că se retrage din politică dacă nu va termina autostrada spre munți.

cu mai multe consorții de constructori. De fiecare dată, procedura a fost anulată fie pentru că cei care trebuia să construiască nu au găsit bani, fie pentru că, în final, aceștia și-au dat seama că e nerentabilă.

În 2014, Ponta a și declarat că nu va mai candida pentru post de deputat dacă autostrada nu va fi terminată în 2016. Iar ministrul lui de atunci, Dan Șova, a amenințat că se mută cu cortul pe șantier. Șantier care nu a fost nici azi deschis.

Unii specialiști spun că efortul financiar ar fi prea mare pentru o autostradă și propun rute alternative sau variante ocolitoare pentru orașele aflate pe această rută.

Ionuț Ciurea are altă opinie. „Drumurile se proiectează în funcție de trafic. Indicatorul principal este MZA – media zilnică anuală prin care se face un recensământ al vehiculelor care trec anual/zilnic pe o bucată de drum. Indicele MZA este cel mai ridicat pe această porțiune, autostrada fiind cea mai necesară din toată țara. Traficul, în proporție de 70%, este un trafic de stațiuni, restul de șoferi care merg între București – Brașov.

Circulația bară la bară e generată de mai mulți factori: traficul ridicat, trecerile de pietoni din zona stațiunilor, vehiculele care ies din curți, din magazine, virajele foarte dese. Singura soluție este autostrada. Pe vremea premierului Mihai Tudose s-a intenționat ca asistența la proiectare să se facă prin Banca Mondială. Doar că, după patru luni, colaborarea a încetat la cererea părții române".

Autostrada Sibiu – Pitești. Termene necunoscute

În documentul care monitorizează stadiul marilor proiecte de infrastructură, CNAIR menționează doar primul lot al Autostrăzii Sibiu – Pitești. Sectorul dinspre Sibiu are 14 kilometri, ar trebui finalizat în anul 2023, iar stadiul fizic al lucrărilor este zero. S-au făcut plăți în avans de 1,9%.

Pentru secțiunea 2, în prezent se află în curs de evaluare cele 5 oferte depuse pentru contractul de supervizare.

„Pe secțiunea 3: Cornetu - Tigveni, cu o lungime de 37,40 km, CNAIR S.A, prin experții desemnați în cadrul Acordului BEI PASSA, a beneficiat, de asemenea, de asistență tehnică în specializarea tuneluri și a definit o strategie de promovare în baza documentației existente", potrivit companiei. Spus mai direct: nu se întâmplă nimic, nu se știe nici măcar când ar putea avea loc o licitație.

În secțiunea 4: Tigveni - Curtea de Argeș, cu o lungime de 9,86 km, în data de 29 august 2019, a avut loc depunerea ofertelor pentru procedura de atribuire a contractului „Proiectare și execuție Autostrada Sibiu – Pitești, Secțiunea 4: Tigveni - Curtea de Argeș". Valoarea estimată a contractului este de 2.000.162.437 lei.

Pe secțiunea 5: Curtea de Argeș - Pitești, cu o lungime de 30 kilometri, se află în faza contestațiilor.

Rezultatul parțial al procedurii de licitație pentru atribuirea contractului de proiectare și execuție pentru Secțiunea 5 Curtea de Argeș – Pitești a fost contestat la Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind respinsă inițial cererea contestatarei.

Ionuț Ciurea spune că Sibiu – Pitești nu va fi gata înainte de 15 ani, adică în 2035.

Interviul video integral cu Ionuț Ciurea poate fi vizionat în cadrul emisiunii „Periscop", pe site-ul www.newsweek.ro sau prin scanarea acestui QR Code. **Periscop** este o emisiune susținută de *Volkswagen Vehicule Comerciale* și filmată cu echipamente Olympus.

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

CONCUBINAJ

UDMR riscă să nu intre în Parlament

În Slovacia, după alegerile din 29 februarie 2020, minoritatea maghiară a reușit să rămână fără reprezentare parlamentară, deși această comunitate etnică înseamnă peste 8,5% din populația țării.

SPRE DEOSEBIRE DE ROMÂNIA, minoritatea maghiară din Slovacia s-a divizat politic, în 2009. Rezultatul a fost că, în 2010, vechea structură, Magyar Közösség Pártja, adică Partidul Comunității Maghiare, formațiune suspectată de un naționalism excesiv, nu a mai intrat în parlamentul de la Bratislava.

În schimb, noul partid al etnicilor maghiari, Most-Hid, adică „Podul" în limba slovacă, a reușit să colecteze peste 8% din voturi și s-a aliat la guvernare cu partidul de stânga SMER. După ani de colaborare cu SMER-ul acuzat de corupție, Most-Hid s-a prăbușit la rândul său și, la ultimul scrutin, a luat puțin peste 2%.

Teleormanul vine în ajutor

În România, UDMR este la limita pragului de 5% necesar pentru a intra în Parlament. La alegerile pentru Parlamentul European, în mai 2019, Uniunea a colectat 476.777 de voturi, adică 5,26%.

Presa a relatat atunci despre uimitorul fapt că, în județe controlate de PSD, precum Botoșani sau Teleorman, unde maghiarii erau suspectați că vor să rupă Transilvania de România, UDMR a obținut un număr impresionant de voturi.

- În Botoșani sunt 18 maghiari înregistrați oficial, dar UDMR a obținut 926 de voturi.
- În Teleorman au fost 669 de voturi pentru UDMR la europarlamentare, dar statisticile înregistrează doar 18 etnici maghari.
- La Vaslui au fost 1.304 de voturi la 52 etnici maghiari.

În total, formațiunea condusă de Kelemen Hunor a atras 21.000 de voturi în plus față de alegerile din 2016, în 21 de județe cu o minoritate maghiară aproape inexistentă.

„Ipoteza mea este că se datorează simpatiei de care Viktor Orban se bucură în rândul multor români. (...) Eu mă mișc destul de mult în țară și mă întâlnesc și cu politicieni, dar mă întâlnesc și cu taximetriști, cu frizeri, cu vânzători și așa mai departe (...) și dacă le spun că sunt din Secuime, că sunt ungur, atunci opt din zece români încep să vorbească despre Viktor Orban", a explicat primarul Antal Arpad, care este și liderul organizației municipale UDMR Sfântu Gheorghe.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

FOTO: PAGINILE OFICIALE FACEBOOK

FĂRĂ SCRUPULE
Președintele UDMR, Kelemen Hunor (dreapta), a pierdut jumătate din electoratul uniunii din vremea lui Marko Bela, dar speră ca Viktor Orban să mobilizeze la vot maghiarii din Ardeal.

Acesta s-a jurat că n-a existat nicio înțelegere între UDMR și PSD.

OUG care amenință Uniunea

UDMR duce acum un atac dur la ordonanța de urgență prin care s-ar extinde dreptul de vot, la alegerile parlamentare din 2020, ceea ce ar crește prezența la urne și ar reduce șansele Uniunii să atingă pragul de 5%.

„Modificarea sistemului privind locul în care votează cetățenii, noi nu putem accepta", a declarat președintele UDMR, Kelemen Hunor.

UDMR a sesizat Avocatul Poporului în legătură cu această ordonanță, iar Renate Weber a atacat-o la Curtea Constituțională.

Modul în care au evoluat voturile pentru UDMR în ultimii ani arată că această formațiune – aflată, de facto, neîntrerupt la guvernare din 1996 și, din 2000, aliat fidel al PSD – are de ce să se teamă că va rata pragul de 5%.

Parlamentare: UDMR pierde 0,5 milioane voturi

Între alegerile parlamentare din 1990 și cele din 2016, formațiunea care reprezintă comunitatea maghiară a pierdut 573.000 de voturi.

În mai 1990, sub conducerea scriitorului Domokos Geza, UDMR a atras 1,004 milioane de voturi, adică 7,21% din totalul alegătorilor prezenți la primul scrutin de după înlăturarea lui Nicolae Ceaușescu.

Pe de altă parte, la acele alegeri, prezența a fost uriașă, de 86,19%. În 1992, UDMR colectează 831.469 voturi, adică 7,58%, pe fondul unei prezențe generale de 76,29%.

Urmează o scădere constantă a voturilor obținute:

- 1996: 812.628 voturi/ 6,64%
- 2000 (după guvernarea alături de CDR-PD-UDMR): 736.863 voturi/ 6,8%
- 2004 (după susținerea parlamentară a guvernului Năstase): 624.717 voturi/ 6,20%
- 2008 (UDMR s-a aliat cu PNL, în cabinetul Tăriceanu, susținut neoficial și de PSD): 440.449 voturi/ 6,39%
- 2012 (UDMR a făcut parte din guvernele Boc și Ungureanu, în perioada crizei): 380.656 de voturi, 5,15% - cel mai prost rezultat.
- 2016 (UDMR a sprijinit guvernul Ponta și a avut miniștri în acest executiv, după retragerea PNL, între martie 2014 și noiembrie 2014): 435.969 voturi/ 6%.

UDMR a fost condus de Marko Bela între 1993 și 2011. Kelemen Hunor a preluat șefia formațiunii după Marko Bela.

Puterea locală, consolidată

UDMR a fost unul din marii câștigători ai introducerii sistemului de alegere a primarilor într-un singur tur. De altfel, Uniunea a votat în favoarea moțiunii de cenzură care a dus la răsturnarea guvernului Orban, când acesta a vrut să revină la sistemul în două tururi. „Alegerile locale în două tururi contravin intereselor comunității maghiare, pentru că putem pierde 20% dintre primarii pe care îi avem acum", a explicat Kelemen Hunor.

Iată cum a evoluat numărul primarilor UDMR, din 1992, când au avut loc primele alegeri locale.

Alegeri în două tururi: 1992 – 131 primari; 1996 – 133; 2000 – 148; 2004 – 186; 2008 – 184. **Alegeri într-un singur tur:** 2012 – 203, 2016 – 195.

Maghiarii, neinteresați de Cotroceni

Maghiarii au decis să aibă propriul candidat la prezidențiale abia din 1996, când Gyorgy Frunda s-a lansat în această aventură evident lipsit de speranță, dar care a folosit ca un mijloc de negociere în turul II.

Frunda a obținut, în 1996, 761.411 voturi, adică 6,02%. În 2000, același candidat Frunda atrăgea 696.989 voturi, (6,22%). În 2004 și-a încercat norocul Marko Bela și a atras doar 533.446 de voturi, adică 5,10%, iar în 2009 Kelemen Hunor se prăbușea la doar 372.764 voturi, respectiv 3,83%.

În 2014 și 2019, a candidat tot actualul președinte al UDMR, care fost votat de 329.727 (3,47%), respectiv 357.000 de votanți (3,87%).

La europarlamentare, UDMR a obținut un mic câștig în 2009, după ce în 2007 176.000 de voturi s-au dus la candidatul independent Lazlo Tokes, care a și câștigat un mandat. Astfel, în 2009, cu Tokes candidat pe listele UDMR, Uniunea a atras 431.000 de voturi, cu aproape 150.000 mai mult decât în 2007.

În 2014, Tokes s-a mutat în Ungaria, pe listele Fidesz, partidul lui Viktor Orban. UDMR a luat la europarlamentarele din 2014 doar 350.000 de voturi.

În 2019, Uniunea a fost sprijinită în campanie de premierul Ungariei, Viktor Orban, și a atras 476.777 de voturi, însă, datorită prezenței foarte mari, a depășit cu doar 0,26% pragul de cinci procente. N

SUPER MARȚEA

Trump vs ?

Joe Biden va fi mai mult ca sigur candidatul democraților la prezidențiale. Are șanse în fața actualului lider american?

SUPER MARȚEA - O ZI, DE OBICEI ÎN MARTIE, CÂND membrii celor două partide din SUA, din peste 20 de state, votează la alegerile primare pentru a selecta candidatul la președinție - s-a încheiat cu Joe Biden conducând lejer în cursa pentru desemnarea candidatului democraților.

Rezultatul a fost socotit de către presă „un miracol", căci Joe Biden a câștigat în 9 din 13 state, deși contracandidatul său, Bernie Sanders, repurtase un succes uriaș în California și părea de neoprit la nominalizarea democraților pentru cursa prezidențială.

Însă, alegătorii Partidului Democrat au demonstrat din nou că sunt „conservatori" în ceea ce privește nominalizarea pentru cursa supremă, socotind că nimeni nu este mai indicat decât un fost vicepreședinte care este deja popular și respectat.

Chiar și înainte de alegerile primare, Joe Biden a condus constant în sondaje, iar victoriile lui Sanders urmau un tipar competitiv, cei doi fiind prinși într-o luptă pentru delegați. Totuși, pentru analiștii politici, „revenirea" lui Biden nu are nimic neobișnuit.

Surprinzător însă la această Super Marți a fost numărul mare de alegători democrați care și-au rupt din agenda zilnică ca să voteze, ceea ce marchează un punct forte al acestui partid în viitoarele alegeri prezidențiale.

Decidenții întârziați l-au ajutat pe Biden să câștige Massachusetts, Minnesota, Carolina de Nord, Texas și Virginia, printre alte câteva state. În unele, aceștia au constituit aproximativ jumătate din alegători, conform sondajelor AP VoteCast din opt state.

Sondajele arată că acești întârziați au votat pentru fostul vicepreședinte. Cel puțin în Virginia, Biden a câștigat două treimi din decidenții întârziați.

Cercetările sociologice mai arată puterea de revenire asupra deciziei într-o cursă care a fost definită de o mulțime de candidați ce au creat confuzie printre alegători, alimentată și de mass media, cursă în care alegerea unui contracandidat democrat puternic pentru Donald Trump devenise o provocare, dacă nu o loterie.

Marea victorie a lui Biden în Carolina de Sud, cu o săptămână înainte de Super Marți, a reînviat campania și a reorientat alegătorii. Astfel, în 72 de ore, acesta i-a împins pe trei dintre rivalii săi afară din cursă.

Cu toate acestea, senatorul de Vermont Bernie Sanders nu s-a descurcat deloc rău. Prin organizarea agresivă a campaniei de către coaliția sa bazată pe liberali, tineri și populație latino, Sanders a câștigat Colorado și California. Aproximativ 80% dintre cei care l-au ales în California au declarat că s-au decis înainte de ultima etapă.

De cealaltă parte, coaliția lui Biden și-a jucat toate cărțile în Super Marți, câștigând o parte din moderați, conservatori, alegători cu vârste de peste

DE

ADINA MUTĂR
adina.mutar@newsweek.co

45 de ani și afro-americani. În multe state, el s-a bucurat de un avantaj printre femei și absolvenți de facultate. A marșat și pe religie, fiind votat de americanii care merg la biserică cel puțin o dată pe lună.

Mare parte a succesului său a rezultat și din elogiile aduse fostului președinte Barack Obama.

Aproximativ jumătate dintre alegătorii din Carolina de Nord, de exemplu, doreau un președinte care să readucă politica într-o epocă pre-Trump - iar Biden a câștigat majoritatea acestui grup.

Nu există îndoială că legăturile sale cu alegătorii de culoare au fost esențiale pentru revenire.

Biden a repurtat o victorie majoră în Alabama, câștigând aproape 70% din afro-americani, majoritatea alegătorilor democrați din acel stat.

În tabăra adversarului său, puterea lui Sanders încă stă în populația latino, de aceea victoria cea mai clară a fost în California, unde grupul a constituit aproximativ 30% din voturi.

De asemenea, Sanders are încă forță prin mișcarea de tineret. În California și Colorado, a câștigat aproximativ 60% dintre alegătorii sub 30 de ani și aproximativ 40% din alegătorii din Texas și Minnesota.

Republicanii cred că Trump îl va face „surcele" pe Biden la prima dezbatere publică

Michael Bloomberg, care a cheltuit sute de milioane de dolari pentru a-și autofinanța campania la prezidențialele din 2020, a anunțat miercuri că iese din cursă și îl va susține pe Joe Biden.

„Am crezut întotdeauna că înfrângerea lui Donald Trump începe cu o unire a forțelor în spatele candidatului cu cea mai bună șansă să-l doboare. După votul de ieri, este clar că acel candidat este prietenul meu și un mare american, Joe Biden", a declarat Bloomberg după Super Marți.

Senatorii republicani au recunoscut că ar fi dorit să se confrunte cu Bernie Sanders. Cu Joe Biden, cursa va fi puțin mai grea.

Oricum, republicanii cred că Trump îl va face „surcele" la prima dezbatere publică. N

ÎN CIFRE

Alegerile în SUA

Cursa pentru a deveni candidatul Partidului Democrat la președinția SUA se încinge cu adevărat în luna martie, când au loc 29 dintre cele 57 de adunări statale și regionale pentru nominalizare și când 62% dintre delegați vor fi aleși. Iată alte date și cifre cheie care definesc sezonul electoral 2020. —*Sarah Dreher*

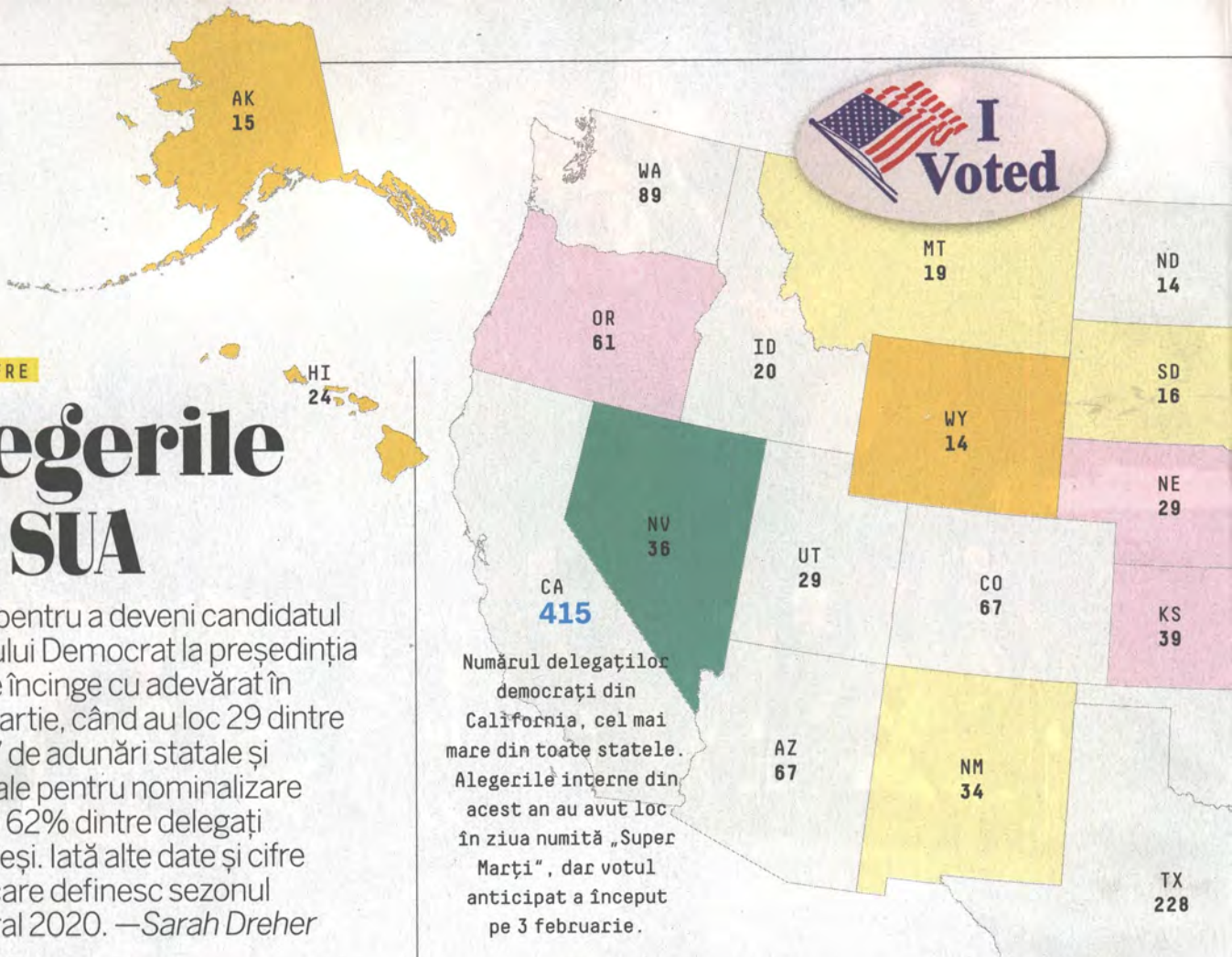

Numărul delegaților democrați din California, cel mai mare din toate statele. Alegerile interne din acest an au avut loc în ziua numită „Super Marți", dar votul anticipat a început pe 3 februarie.

Bătaia pentru delegații din 2020, pe fiecare stat

Datele pentru alegeri primare & conferințele electorale

Sume de bani strânse de comisiile individuale ale candidaților:

$464.143.378	MICHAEL BLOOMBERG
$270.666.548	TOM STEYER
$217.940.958	DONALD TRUMP
$132.564.706	BERNIE SANDERS
$91.990.805	ELIZABETH WARREN
$81.490.817	PETE BUTTIGIEG
$68.281.497	JOE BIDEN
$34.188.150	AMY KLOBUCHAR

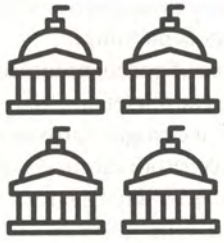

Patru

Numărul de state care organizează conferințele electorale în acest an, în scădere de la 15 în 2016. Au loc în Iowa, Nevada, Wyoming, Dakota de Nord, plus două teritorii americane: Samoa americană și Insulele Virgine ale S.U.A.

20 → Numărul de candidați care s-au retras din cursa pentru nominalizarea prezidențială democrată. Ultimii: Pete Buttigieg și Amy Klobuchar, care și-au încheiat campaniile la finalul lunii februarie.

PETE BUTTIGIEG

65,4%

Procentul de delegați democrați care reprezintă un anumit candidat și care vor fi desemnați până la sfârșitul lunii martie - deși mai sunt încă trei luni până la sezonul primarelor.

14

Numărul de state care au organizat alegeri interne pentru democrați pe 3 martie, respectiv în Super Marți - mult mai mult decât oricare altă zi din acest sezon electoral. În această zi are loc și caucusul din Samoa americană și începe votul democraților înregistrați care trăiesc în străinătate, ce durează o săptămână.

34%

Procentul de delegați democrați, pus la bătaie pentru Super Marți - 1.357 dintr-un total de 3.979 de delegați în total.

Unu → Numărul republicanilor care continuă oficial să facă campanie împotriva președintelui Trump, sperând să obțină nominalizarea republicană. Provocatorul este fostul guvernator al Massachusetts, Bill Weld, care a câștigat 9% din votul republican în alegerile interne din New Hampshire.

1.991

Numărul minim de delegați dedicați necesari pentru câștigarea nominalizării prezidențiale în primul tur de scrutin la Convenția democrată.

SURSA: BALLETOPEDIA, CENTER FOR RESPONSIVE POLITICS (OPENSECRETS.ORG), NATIONAL CONFERENCE OF STATE LEGISLATORS, WELD2020, ELECTION CENTRAL

FOTO: JAMIE MCCARTHY/GETTY; CHRISTOPHER LANE/CONTOUR/GETTY; SAUL LOEB/AFP/GETTY; CHRIS GRAYTHEN/GETTY; ICONS: LUSHIK/GETTY; STICKERS: SPXCHROME/GETTY

AMY KLOBUCHAR

MICHAEL BLOOMBERG

$1.582.300.000

Sumele de bani strânse de candidații la alegerile prezidențiale din anul 2020 (până la 3 februarie).

OAMENI ȘI VIRUSURI

Viața sub spectrul morții

Lipsa rațiunii în epidemii și pandemii poate îngenunchea orice societate, oricât de avansată ar fi.

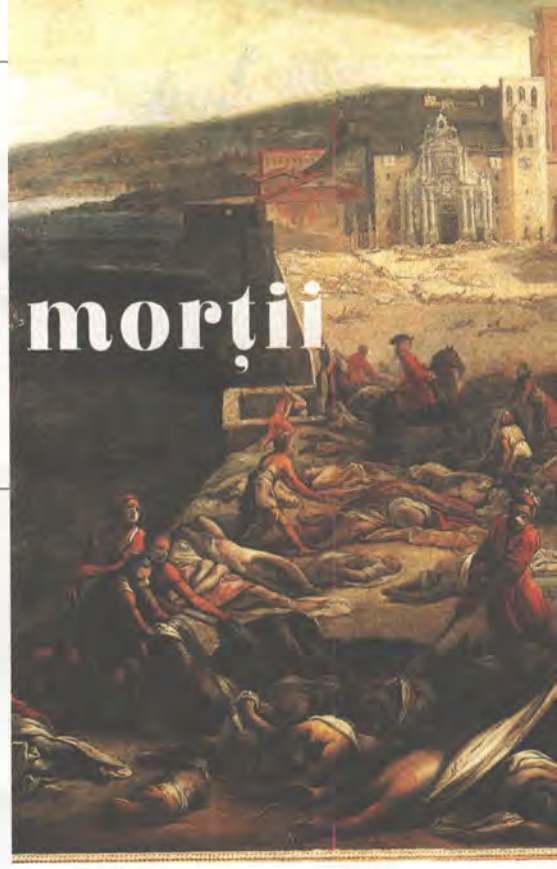

FOTO: MICHEL SERRE (1658-1733) - CIUMA ÎN MARSILIA ÎN 1721

EPIDEMIILE CU RATĂ MARE DE MORTALITATE DOVEDESC CĂ omenirea nu s-a schimbat deloc în ceea ce privește „gestionarea morală" a pericolului. Lipsa rațiunii în astfel de situații naște monștri ce pot îngenunchea orice societate, indiferent pe ce nivel de civilizație se află, susțin sociologii.

Săptămâna trecută, șeful Organizației Mondiale a Sănătății a declarat că omenirea stă pe marginea prăpastiei în privința amenințării noii epidemii de coronavirus. Imediat după această declarație, indicele Dow Jones de pe Wall Street a suferit cele mai mari pierderi din istorie, scrie „Daily Mail".

Prețurile acțiunilor de pe piețele asiatice și europene au început imediat să scadă, la o rată mult mai mare decât în criza financiară din 2008. Prețul petrolului a scăzut cu mai mult de 10 la sută.

Economia suferă șocuri imense, societatea le primește cu aceeași atitudine în fața pericolului de la formarea primelor comunități umane încoace: prin panică.

Comportamentul omului nu s-a schimbat când frica îl bagă în corzi.

Și cum s-ar putea comporta omul modern care ascultă știri cum că autoritățile britanice au în vedere înmormântări în masă de „urgență", la un număr „potențial" de morți de cel puțin 400.000 de persoane?

Sigur, autoritățile se laudă că sunt pregătite să facă față celui mai grav scenariu legat de coronavirus, nu neapărat că se va și întâmpla, dar cum să reziste omul de rând atacului de panică? Pe toate canalele media este asaltat de știri alarmante.

Apoi a venit șocul anunțării primului deces

„Coronavirusul reprezintă acum o problemă majoră pentru societate", atrăgea atenția expertul Chris Whitty. „Marea Britanie s-ar putea confrunta cu perturbări grave pentru o perioadă destul de lungă. Pentru a le învinge, este posibil să fim nevoiți să plătim un cost social imens".

Două sunt punctele de intensitate maximă într-o epidemie: anunțul primei infectări cu un virus nou și primul deces. După care atât autoritățile, cât și societatea par să o ia razna. Autoritățile iau măsuri uneori exagerate pentru a controla epidemia, societatea încearcă să elimine, de multe ori aberant, ceea ce consideră riscant.

În cazul coronavirusului, „riscant" devine pentru omul de rând, supus presiunii fricii de îmbolnăvire și de moarte, o persoană cu trăsături asiatice, o alta care tușește sau strănută, oricine sau orice îi acționează butonul de panică, iar zvonurile abundă.

Reacțiile de panică nu pot fi judecate rațional, pârghiile declanșatoare fiind profund în subconștientul oricărei ființe, care se activează în caz de pericol ce amenință viața.

Faptul că trăim într-o societate evoluată tehnologic și social nu înseamnă că reacționăm altfel la panică. Trăim într-o epocă de sofisticare, libertate și confort maxim. Ne mândrim cu supremația asupra lumii naturale și cu stăpânirea științei.

Dar, cum s-a dovedit în privința coronavirusului, însăși modernitatea a făcut societatea mai vulnerabilă ca niciodată, înlesnind transmiterea cu rapiditate.

Mijloacele moderne de transport au făcut ca la doar câteva săptămâni după ce primele cazuri au fost raportate în orașul chinez Wuhan, coronavirusul să devină un flagel global. Fiecare zi aduce noi cazuri, peste 80.000 la nivel mondial, noi decese, peste 3.000.

Orașe închise în China, în Italia, se vorbește că și în Marea Britanie se vor închide, evenimente publice anulate, muzee închise (Luvru a anunțat printre primii), concerte anulate, competiții sportive anulate, vase de lux navigând fără țintă, nefiind primite să acosteze, pelerinajul la Mecca suspendat, școli închise, zboruri suspendate...

Sună apocaliptic. Dar este? După cum ne arată istoria epidemiilor, este. Sentimentul nostru de securitate în privința bolilor a fost întotdeauna o iluzie. Când apare una nouă, suntem total fără apărare și atunci măsurile drastice se impun măcar pentru a opri răspândirea.

Se creează panică. Iar omul modern nu scapă, în ciuda secolelor de educație, de mentalitatea primară

DE

ADINA MUTĂR
adina.mutar@newsweek.ro

În Europa, aproximativ o treime din populație a murit de ciumă. La Londra, aproape fiecare a doua persoană a decedat. În Italia și sudul Franței, rata mortalității s-ar fi ridicat, după unii istorici, la 80%

a supraviețuirii. Viața în vremea coronavirusului poate fi la fel ca cea în vremea ciumei, de departe cea mai infamă. Și, la secole depărtare de vremea noastră, rămâne cea mai înfricoșătoare și, din nefericire, repetabilă.

Ciuma și gripa spaniolă

Ca și coronavirusul, ciuma aproape cu certitudine își are originea în țara cea mai populată, China, și a călătorit prin vasta rețea comercială a acelor timpuri. A ajuns în Europa în iunie 1348, când o navă cu marinari infectați a acostat în Dorset, Anglia. Nu a existat leac.

În Italia, scria poetul Boccaccio, oamenii cădeau morți pe străzi, cum arată acum înregistrări video din China. Pe măsură ce cimitirele se umpleau, supraviețuitorii săpau șanțuri adânci, în care cadavrele erau îngrămădite unul peste altul, casele în care se găseau suspecți de boală erau baricadate, nimeni nu intra, nimeni nu ieșea, oamenii puteau tot atât de bine să moară de foame sau de sete. Străzi pustii, suspiciuni care generau reacții violente, învinuiri fără nicio legătură cu realitatea. Și, pe măsură ce numărul de morți creștea, panica căpăta dimensiuni apocaliptice.

În Europa, în general, aproximativ o treime din populație a murit de ciumă. La Londra, aproape fiecare a doua persoană a murit. În locuri precum Italia și sudul Franței, rata mortalității s-ar fi ridicat, după unii istorici, la 80%.

Oamenii se comportau ca niște animale hăituite. Vrând să scape de moarte, atacau pe cei considerați un pericol, atacau piețele, să-și facă provizii, toate lucrurile rele se petreceau în umbra lungă a ciumei.

Este tentant azi să respingem acest comportament, ca oameni moderni, mai conștienți, mai responsabili, mai ales că ne credem la adăpost de astfel de grozăvii.

Dar ne-am amăgi dacă am considera că medicina modernă este o protecție inviolabilă împotriva ravagiilor naturii.

Medicina modernă, până la urmă, nu a reușit să oprească „gripa spaniolă" să facă ravagii după Primul Război Mondial. Istoricii cred acum că a debutat în Kansas, dar, pentru că unele dintre primele rapoarte proveneau din Spania, i-a rămas numele de „gripă spaniolă".

Din nou, cifrele sfidează imaginația. Unul din trei oameni din întreaga lume a fost infectat, iar numărul morților a ajuns undeva între 50 de milioane și 100 de milioane, mai mulți decât au murit în ambele războaie mondiale la un loc.

Coronavirusul nu este la fel de letal, atât timp cât nu suferă mutații imprevizibile. Experții consideră că rata mortalității este cuprinsă între 1 și 2 la sută, mai aproape de unu, deși Organizația Mondială a Sănătății avertizează că nu s-a stabilit încă.

Chiar și așa, repercusiunile ar putea fi devastatoare, nu doar pentru familiile afectate, ci și pentru economia, politica și întregul nostru mod de viață.

Pentru că, așa cum arată sociologii, pandemiile nu unesc oamenii, ci îi dezbină. Pe vremea ciumei, au fost atacați cerșetorii, pelerinii și romii, pentru că nu erau curați, deci se considera că transmiteau boala.

„Conspiratită"

Teorii ale conspirației, cum a fost cea cu evreii care au provocat ciuma prin otrăvirea puțurilor (de la Toulon și Barcelona la Basel și Köln, familiile evreiești au fost atacate și ucise, iar, la Strasbourg, aproximativ 2.000 de evrei au fost arși de vii într-unul dintre primele pogromuri importante ale Europei medievale), se găsesc și astăzi, cu diverși „vinovați", pe rețelele de socializare.

Cum să scăpăm de panică? Cenzurarea adevărului este, în general, o idee foarte proastă. Primele etape ale gripei spaniole au coincis cu ultimele luni ale Primului Război Mondial, astfel că ziarele și guvernele au raportat un risc redus, în mod deliberat.

Drept urmare, mii, poate chiar milioane de oameni au murit ca urmare a minimalizării riscului de infectare de către autorități.

Virusurile vor însoți întotdeauna omenirea și întotdeauna ne vom afla în fața unuia nou. Nu putem stăpâni natura. Din păcate, nu putem stăpâni nici natura umană, comportamentul în fața pericolului fiind constant în afara rațiunii.

Un focar de virus SARS (sindromul respirator sever acut) a infectat 8.000 de oameni și a ucis 774 de persoane în China în 2002 și 2003.

MERS (sindromul respirator din Orientul Mijlociu) a ucis 525 de persoane între 2012 și 2015, majoritatea în Arabia Saudită.

Și Ebola a ucis peste 11.000 de oameni în Africa de Vest între 2013 și 2016.

A fost ușor să ignorăm aceste povești. Până la urmă, păreau atât de îndepărtate de viața noastră de zi cu zi.

De ce ne temem de COVID-19?

Coronavirusul de la Wuhan este unul care nu a fost văzut niciodată înainte de acest focar. A fost numit SARS-CoV-2 de către Comitetul internațional pentru Taxonomia Virușilor. Numele înseamnă „sindrom respirator sever acut coronavirus 2", fiind înrudit cu cel care a declanșat SARS în China în 2002.

Boala pe care virusul o provoacă a fost numită COVID-19, „boala coronavirusului 2019".

„Coronavirusul face parte dintr-o familie de virusuri care infectează o gamă largă de specii diferite, inclusiv oameni, bovine, porci, pui, câini, pisici și animale sălbatice", a declarat dr. Helena Maier, de la Institutul Pirbright.

Până la identificarea acestuia nou, se cunoșteau doar șase care infectează oamenii. Patru provoacă o boală ușoară comună de tipul răcelii, dar din 2002 au apărut două noi care pot infecta omul și pot duce la boli mai severe: sindromul respirator acut sever (SARS) și sindromul respirator din Orientul Mijlociu (MERS), cu risc letal semnificativ.

Ceea ce creează panică în privința noului virus este faptul că nu se știe nimic cu precizie. Nici originea animală a noului coronavirus nu este stabilită în mod clar. Primele cazuri umane au fost raportate public în orașul Wuhan, unde locuiesc aproximativ 11 milioane de oameni, la 31 decembrie 2019.

Potrivit cercetătorilor, virusul a venit aproape sigur de la lilieci. Coronavirușii, în general, au originea la animale. Se consideră că virusul care a provocat SARS a venit de la pisici sălbatice, iar MERS de la cămile.

Primele cazuri de COVID-19 au fost persoane care au vizitat sau au lucrat în piața de animale vii din Wuhan, care de atunci a fost închisă pentru investigații.

Deși este oficial o piață de fructe de mare, alte animale moarte și vii erau vândute acolo, inclusiv pui de lup, salamandre, șerpi, păuni, carne de porc și carne de cămilă.

Un studiu realizat de Institutul de Virologie din Wuhan, publicat în februarie 2020 în revista științifică „Nature", a constatat că probele de virus de la primii pacienți prezentau din punct de vedere genetic un procent de 96% din coronavirusul găsit în lilieci.

Cu toate acestea, nu existau mulți lilieci pe piață, așa că oamenii de știință spun că este probabil că a existat un animal care a acționat ca „mijlocitor", contractându-l de la liliac înainte de a-l transmite unui om. Încă nu s-a confirmat ce tip de animal era, pentru că, pa-

UN SECOL DE SPAIMĂ
Gripa spaniolă a ucis peste 50 de milioane de oameni. Măturătorii din Chicago sunt controlați să nu fie infectați, în 1918 (dreapta). 696 din cele 3.711 persoane aflate la bordul Diamond Princess au fost infectate cu coronavirus. 6 au murit (stânga jos). Virusul face ravagii în Italia (dreapta jos), iar masca de protecție a devenit mai căutată decât aurul.

FOTO: GETTY IMAGES

Unul din trei oameni din întreaga lume a fost infectat cu gripă spaniolă, iar numărul morților a ajuns între 50 de milioane și 100 de milioane

nicate, autoritățile locale au dispus eliminarea imediată a animalelor din piață.

Deci, nu s-a descoperit nici animalul „mijlocitor", nici primul om infectat, ca să se poată efectua un studiu la prima mână și să se lucreze la un vaccin.

La aceasta se adaugă și faptul că un om infectat nu dezvoltă neapărat simptome, dar poate transmite infecția, ceea ce face practic imposibilă alcătuirea unei hărți eficiente de contacte.

Unul dintre cazurile publicate în „Journal of the American Medical Association" este cel al unei tinere de 20 de ani din Wuhan care a călătorit 675 de kilometri, la Anyang, fără restricții, deoarece nu avea niciun simptom, infectându-și la destinație cinci rude.

Și când s-a presupus că îmbolnăvirea celor cinci rude a coincis cu venirea ei și a fost testată, inițial testul a ieșit negativ. Abia la teste mai elaborate a reieșit că este purtătoare de coronavirus.

Un alt motiv de îngrijorare este faptul că virușii noi se răspândesc mai repede, pentru că nu există imunitate pentru aceștia, atrage atenția dr. Peter Horby, de la Universitatea Oxford.

„Virușii ce provoacă gripa sezonieră au o rată de fatalitate sub 1 la mie. Acum vorbim despre un virus căruia nu-i cunoaștem pe deplin spectrul de severitate, dar este posibil ca în final rata mortalității să fie mai mare decât 2%, iar două procente de cazuri fatale poate fi comparabil cu pandemia de gripă spaniolă din 1918", a declarat Horby.

Economia, în recesiune

Deocamdată, COVID-19 este o epidemie. Deși s-a răspândit în zeci de țări, focarul nu este încă clasificat ca o pandemie. Șeful pregătirii globale pentru riscuri infecțioase al OMS, dr. Sylvie Briand, a precizat că este vorba de o epidemie cu mai multe focare, majoritatea cazurilor din afara provinciei Hubei fiind „deversate" de la epicentru.

„Încercăm să stingem transmisia în fiecare dintre aceste focare. Boala nu s-a răspândit activ în întreaga lume", a declarat Briand.

Acesta ar trebui să fie un anunț liniștitor, dar panica își urmează cursul devastator. Epidemia din Lombardia pare aproape sigur că va băga economia Italiei în recesiune. Mai presus de toate, creșterea economică a gigantului China pare să scadă până la jumătatea acestui an.

Potrivit unor experți, acest lucru ar face imposibilă funcționarea băncilor sale majore, care și-au asumat datorii masive în ultimii ani. Până la o criză bancară globală, conform efectului de domino, nu este decât un pas.

Și chiar un anunț aparent banal, cum ar fi acela că firma Coca-Cola rămâne fără produsul Diet Coke deoarece virusul a perturbat aprovizionarea cu îndulcitorii necesari, poate genera panică în rândul consumatorilor, pentru că aceștia se numără cu milioanele.

„Daily Mail" a raportat că medicii stomatologi rămân fără măști chirurgicale, unele magazine sunt în deficit de rochii de mireasă, iar producătorii de haine se confruntă cu lipsa fermoarelor, toate fiind produse în mare parte în China.

Aceste „mărunțișuri" se strâng și devin, pe zi ce trece, un bulgăre uriaș ce se rostogolește peste economiile țărilor atacate de virus.

Chiar și economiștii sobri vorbesc acum despre un șoc financiar mai mare decât criza financiară din 2008. Aceasta ar putea foarte bine să trimită întreaga economie mondială în recesiune, cu repercusiuni politice nesfârșite.

Ultima criză, de exemplu, a adus politica de austeritate, Brexit și politicieni populiști la putere.

Epidemia și criza

Epidemia de gripă din 1918 până în 1920 a avut consecințe sociale uriașe. Aceasta a contribuit fără îndoială la paranoia și la instabilitatea politică, spulberând credința în ordinea stabilită și împingând oamenii spre extremele rivale, ale comunismului și fascismului.

Cea de acum, cu restricțiile de circulație, cu „vinovați" asiatici pentru că mănâncă orice vietate purtătoare de viruși, cu refugiați și migranți „murdari", care asaltează „în hoarde" frontierele noastre sigure, manipulați într-o geostrategie irațională, sigur va lansa politicieni extremiști, rasiști, un regres „istoric" de la promovarea societăților democratice.

Dar, până la regresul ca societate, se constată un regres al „omului modern". Coronavirusul poartă cu el un avertisment înspăimântător. De prea multe ori ne-am lăudat că am învins bolile, ne-am extins durata de viață, ne-am depășit limitele, ne-am ridicat calitățile umane, ne-am transformat planeta etc.

Iar, acum, ne trezim că trebuie să renunțăm până și la gesturile ce fac parte din viața noastră de zi cu zi, strângerea de mână, îmbrățișările, sărutul, să stăm la depărtare unii de alții.

Să trecem în revistă ultimele sfaturi primite de la autorități.

În Franța, se recomandă să se renunțe la strângerea de mână, la săruturi, la îmbrățișări. Ziarele sunt pline de sfaturi pentru a înlocui aceste gesturi familiare, de prietenie, chiar și între două persoane care abia s-au întâlnit.

Expertul Philippe Lichtfus insistă că strângerile de mână sunt o dezvoltare relativ recentă în istoria omenirii, care a început în Evul Mediu, deci nu trebuie să fie greu să se renunțe la această formă de salut.

„O simplă privire în ochii unei persoane poate fi suficientă pentru un salut", recomandă Lichtfus.

În China, unde a debutat focarul de coronavirus, autoritățile recomandă pe toate căile media ca oamenii să-și alăture mâinile în semn de salut, în gestul tradițional „gong shou" - un pumn în palma opusă.

Ministerul brazilian al Sănătății a recomandat cetățenilor să nu mai dea de la unul la altul „paiul" metalic folosit în mod tradițional pentru a consuma băutura sudamericană bogată în cofeină cunoscută și sub numele de chimarrao. Și fără săruturi, nici pe gură, nici pe obraji.

În Germania, ministrul de Interne, Horst Seehofer, a mustrat-o pe Angela Merkel când a vrut să dea noroc cu el, dând astfel un exemplu pentru întreaga țară.

Primele cazuri de COVID-19 au apărut la persoane care au vizitat sau au lucrat în piața de animale vii din Wuhan, care de atunci a fost închisă pentru investigații.

În Spania, credincioșii se tem că li se va interzice sărutarea statuilor ce o înfățișează pe Maica Domnului, o tradiție larg răspândită în săptămâna de dinaintea Paștelui. „Este una dintre măsurile care se află pe masă, pentru aprobare", a declarat directorul Centrului de Alertă și Urgență Medicală, Fernando Simon.

În România, în luna lui mărțișor, când se oferă flori și mici bijuterii femeilor, autoritățile au transmis să se renunțe la sărutul însoțitor.

În Polonia, una dintre cele mai catolice țări din Europa, credincioșilor li se permite să ia „comuniune spirituală", dar nu direct în gură, ci oferită mai întâi în mâini. Dezinfectate, bineînțeles. Credincioșii sunt, de asemenea, rugați să nu-și cufunde mâinile în apa sfântă când intră și ies din biserică, în schimb să facă semnul crucii.

În Emiratele Arabe Unite, precum și în Qatar, se recomandă cetățenilor să nu mai folosească tradiționalul frecat al nasurilor, în semn de salut. Este de ajuns o simplă fluturare a mâinilor.

Oamenii din întreaga lume își schimbă obiceiurile zilnice la locul de muncă, acasă și în locurile de cult pentru a reduce riscul de a contracta coronavirusul și pentru a preveni răspândirea acestuia. Psihologii sunt unanim de acord că aceste interdicții scot la iveală fricile, atacurile de panică, violențele.

Supuși unor restricții de tot felul, oamenii își pierd rațiunea.

Pasagerii navei de lux MSC Meraviglia s-au încăierat în sala de

O LUME BLOCATĂ
Riscul unei pandemii de coronavirus opreşte omenirea din călătorii (stânga sus), dar şi din organizarea de evenimente colective. Un oficial verifică temperatura jurnaliştilor acreditaţi la meciul de tenis dintre Japonia şi Ecuador (dreapta sus). Chinezii au luat măsuri dure pentru a opri virusul, închizând oraşe întregi (stânga jos). Una dintre ţările cele mai afectate este Coreea de Sud, deşi specialiştii dezinfectează tot ce prind (dreapta jos).

E justificată spaima de coronavirusul chinezesc? Dr. Adrian Marinescu, medic primar la Institutul Naţional de Boli Infecţioase „Prof. Matei Balş", a discutat despre riscurile de îmbolnăvire şi despre cât de pregătită este România pentru o pandemie. Interviul video poate fi vizionat pe newsweek.ro sau prin scanarea acestui QRCode. Periscop este o emisiune Newsweek Romania, susţinută de Volkswagen Autovehicule Comerciale şi filmată cu echipamente Olympus

mese, fără un motiv anume, după trei zile în care vasul a navigat fără ţintă prin Caraibe, fără să i se permită să acosteze, de teama că ar putea avea infectaţi cu coronavirus. Starea de nervozitate depăşise limitele admise, iar echipajul a trebuit să pulverizeze spray cu piper ca să-i potolească pe beligeranţi.

Nava a acostat până la urmă în Cozumel, Mexic, după ce a fost refuzată de alte două porturi, Ocho Rios, Jamaica şi Georgetown, Insulele Cayman. Autorităţile mexicane au testat turiştii şi i-au declarat sănătoşi.

Compania care administrează nava a declarat că măsurile luate de Jamaica şi Grand Cayman au fost dictate de „frică, nu de bune practici medicale", provocând „anxietate inutilă". „Oamenii au devenit frustraţi şi au învinuit membrii echipajului că nu le oferă servicii sigure".

Un alt incident, mai grav, s-a produs în Saint-Denis de la Reunion. Poliţia a folosit gaze lacrimogene împotriva rezidenţilor care încercau să blocheze debarcarea celor 2.000 de pasageri de pe nava de croazieră Sun Princess, sub pavilion britanic, întoarsă din Madagascar, de teamă că ar putea exista persoane infectate cu coronavirus la bord. Turiştii fuseseră în Thailanda, unde există focar de coronavirus, iar autorităţile din Madagascar nu îi permiseseră acostarea pentru că nu trecuseră 14 zile, carantina pentru cei care au fost într-un focar de coronavirus.

Protestatarii cereau controale de sănătate pentru turişti înainte de a coborî de pe vas.

Un al doilea incident s-a petrecut pe un alt teritoriu francez, în Martinica, unde protestatarii au luat cu asalt aeroportul, pentru a opri debarcarea pasagerilor, până ce autorităţile nu vor lua măsuri de verificare a acestora.

„Nu suntem împotriva sosirii turiştilor, aceştia sunt necesari pentru dezvoltarea economiei noastre, dar vrem doar să fim siguri că nu există niciun risc de propagare a coronavirusului", a declarat un oficial.

Dacă restricţiile continuă – şi sunt semne evidente că vor continua – sociologii se tem că oamenii vor dezvolta o agresivitate incontrolabilă, iar autorităţile vor răspunde prin desfăşurarea de forţe antirevoltă, ceea ce va agrava situaţia.

Mai ales că se apropie Paştele, când întreaga lume creştină, tradiţional, se adună în grupuri mari, călătoreşte spre locuri de pelerinaj sau doar spre biserici şi catedrale, şi deocamdată nu s-a anunţat nicio interdicţie în acest sens, din timp.

Arabia Saudită a oprit pelerinajul spre locul sfânt în Islam, Mecca, provocând un haos cu miile de musulmani care deja se porniseră la drum.

Previziunile sociologilor nu sunt deloc optimiste, recomandând autorităţilor să suplinească prin ceva restricţiile care privează cetăţenii de activităţile obişnuite, poate prin mai multe programe antrenante televizate, muncă la domiciliu pentru angajaţii companiilor care îşi permit acest lucru, un pachet de măsuri care să detensioneze societatea.

$999.99
BUY
You might also like

RELAȚII

Sex, minciuni și bani

Șase persoane din zece afirmă că infidelitatea financiară este la fel de rea sau mai rea decât cea fizică. Dar nu orice secret legat de bani îți distruge relația.

LUNA TRECUTĂ, PE MĂSURĂ CE CALENDARUL se apropia de 14 februarie, aerul devenea tot mai dens odată cu ofertele obișnuite de Ziua Îndrăgostiților - trandafiri, bomboane de ciocolată și o multitudine de noi sondaje care avertizau cuplurile că infidelitatea financiară este răspândită și are potențial să distrugă relația romantică.

Să analizăm câteva eșantioane din aceste studii recente. Un sondaj CreditCards.com a constatat că 44 la sută dintre respondenți ascundeau de parteneri un cont de credit, economisire sau card de credit, dar și faptul că erau datori sau cheltuiau bani pe ceva cu care cei dragi n-ar fi fost de acord. Diferite sondaje au concluzionat că milenialii (născuți la începutul anilor 1980) sunt cei mai răi „infractori", când vine vorba de păstrarea secretelor bănești, deși procentele au variat foarte mult: de la 27 la sută într-un sondaj TD Bank, la 57 la sută în sondajul CreditCards.com. Și, indiferent de vârsta lor, oamenii au fost de acord că a minți partenerul în privința banilor reprezintă un risc grav pentru o relație. 60% dintre cei intervievați recent de US News cred că este la fel de rău sau mai rău decât infidelitatea fizică.

Cu toate acestea, înainte de a începe să săpați după dovezi în declarațiile cardului de credit al partenerului, luați o mică pauză, cât să recunoașteți că adevărul este adesea mai complicat decât sugerează aceste sondaje și, spunând o „minciună financiară" partenerului, nu deveniți automat un trișor fără scrupule. Cheia, la fel ca în atâtea aspecte ale unei relații, este să înțelegeți de ce dumneavoastră sau persoana iubită simțiți nevoia să păstrați secrete bănești, dacă s-a produs vreun rău prin acest lucru și când e OK să țineți un secret și când trebuie să dezvăluiți totul.

DE

TAYLOR TEPPER
@TaylorTepper

Desene de ALEX FINE

Vreți să aflați un secret?

Conform unui studiu al Universității Mississippi, acestea sunt cele mai obișnuite și neobișnuite minciuni despre bani în cuplu.

Cele mai obișnuite

24% Ascunderea de achiziții sau încasări
23% Minciuni despre prețul unei achiziții
22% Bani cheltuiți cu copiii, fără să spună partenerilor
19% Au mințit că au cumpărat la reducere când au plătit preț întreg

Cele mai neobișnuite

2% Bani cheltuiți în domeniul porno
4% Bonusuri sau majorări ținute secret
5% Conturi secrete
5% Bani cheltuiți la jocuri de noroc

DE CE IUBIȚII MINT ÎN PRIVINȚA BANILOR

Cu câțiva ani în urmă, academicienii de la Universitatea din Mississippi au decis să analizeze mai profund ce înseamnă de fapt infidelitatea financiară și tipurile de minciuni în privința banilor pe care oamenii le spun de obicei partenerilor.

27 la sută dintre cei 414 subiecți care au acceptat să răspundă la o serie de întrebări despre bani și viața amoroasă au recunoscut că au secrete de ordin financiar față de partenerul lor. Cercetătorii le-au pus apoi o serie de întrebări pentru a „defini" această infidelitate financiară, de exemplu, dacă au mințit vreodată pentru a-și acoperi datoriile sau au deschis un card de credit fără să spună soțului/soției.

Rezultatul: mai mult de jumătate dintre participanți s-au gândit la o formă sau alta de înșelăciune, o discrepanță apărând din faptul că unii nu percepeau comportamentul lor ca o infidelitate financiară, au sugerat cercetătorii.

Oh, Doamne, ar striga eul nostru puritan, suntem o națiune de eretici fiscali!

Să nu ne grăbim. Până la urmă, a te uita la o persoană atrăgătoare – alta decât soțul/soția – nu e același lucru cu întâlnirile clandestine prin moteluri de pe autostradă. Tot așa, nu este același lucru să ascunzi cât te-a costat hairstilist-ul sau jocul video abia cumpărat cu a ascunde mii de dolari pe un card secret sau să strângi bani „la saltea", de care să știi numai tu.

Cele mai frecvente 4 „păcate financiare", de fapt, se refereau la chestiuni aparent minore legate de cheltuieli: ascunderea unei achiziții, minciuna cu privire la prețul plătit pentru un articol, cheltuirea banilor pentru copii fără a spune partenerului și cumpărarea unui produs la prețul complet, spunând că a fost la reduceri. Mai puțin obișnuite s-au dovedit a fi ascunderea unei sume de bani cash și sifonarea numerarului dintr-un cont comun de economii.

Cu alte cuvinte, în general, „infidelitatea financiară" nu este așa o mare problemă. Dacă-i spuneți partenerului că ați plătit 50 de dolari pentru un ceas nou în locul celor 100 de dolari efectivi, nu înseamnă că ați comis o fraudă. Poate sunteți doar un adult responsabil care nu simte nevoia să explice și să apere fiecare decizie financiară pe care o ia.

De fapt, îngrijorarea de a fi judecat este adesea motivul pentru care oamenii nu dezvăluie partenerului o achiziție sau un preț exact, alături de dorința de a menține controlul și o măsură de independență. Atâta timp cât sunteți într-o relație solidă, iar finanțele sunt într-o stare de siguranță rezonabilă, o achiziție impulsivă din când în când, cum ar fi o pereche nouă de pantofi sau o jucărie ori o tratație pentru copil, nu va rupe bugetul familiei sau sentimentele reciproce.

Acestea fiind spuse, de vreme ce ascunderea adevărului vă face să nu vă simțiți confortabil, chiar și atunci când secretul este destul de inofensiv, de ce să ții secret? În schimb, puteți scăpa de motivele care vă fac să mințiți prin stabilirea unei sume pentru cheltuieli de plăcere. Se poate să stabiliți o sumă care să vi se acorde în fiecare lună, fără întrebări despre destinația acesteia și să plasați banii într-un cont separat pe care îl întrețineți doar în acest scop, sugerează Sarah Behr, planificatoare financiară din San Francisco.

„Un fond pentru libertate te ajută să te simți independent", spune Behr.

CÂND SECRETELE CONTEAZĂ MAI MULT

Trebuie să vă întrebați dacă păstrarea unui secret financiar face rău în mod real bugetului familiei.

Rușinea de a gestiona greșit banii sau de a avea probleme financiare sunt motive pentru care unii soți păstrează astfel de secrete, spune Brent Weiss, planificator financiar din Baltimore, co-fondator al serviciului de planificare online Facet Wealth.

Își amintește de un cuplu tânăr căsătorit, care a intrat în biroul său cu o mare problemă. Abia după nuntă, unul din parteneri a aflat că celălalt datora aproximativ 100.000 de dolari în împrumuturi pentru perioada de studenție și datorie pe card de credit.

„Nu erau certați, căutau o soluție. Există multă nesiguranță în privința banilor, iar oamenii se jenează că nu înțeleg finanțele sau că nu le pot controla", spune Weiss.

Un alt motiv este superficialitatea sau lipsa unei viziuni financiare comune în relație. Weiss susține că partenerii care nu au un plan financiar sunt mai susceptibili să păstreze un secret financiar decât cei care au un buget structurat. Soluția, spune el, este simplă, dar rareori ușoară: vorbiți despre asta.

Îți trebuie curaj să aduci vorba despre bani, subiectul este adesea privit ca fiind mai sensibil decât dacă vorbești despre sex. Dar trageți aer în piept și spuneți-vă că nu sunteți singuri într-o astfel de situație, că probabil e ceva normal.

Când vorbiți cu partenerul despre bani, fie că vreți să dezvăluiți vreo „infidelitate" sau pur și simplu vreți să-l puneți în temă despre stilul de a cheltui, amintiți-vă că și acesta are propriile bariere și temeri, deci e de înțeles dacă intră într-o stare defensivă mai ridicată.

Porniți ușor. Nu trebuie să începeți această discuție de Ziua Îndrăgostiților sau în alte ocazii speciale. În schimb, aranjați o „dată banală", lunară, să acordați puțin timp pentru a vedea dacă cheltuiți în limitele bugetului vostru și dacă economisiți suficient pentru pensionare și alte obiective și responsabilități, cum ar fi îngrijirea copiilor, părinților sau animalelor de companie. Nu trebuie să rezolvați totul din prima.

Nu numai că veți ajunge la un acord pe viitor, dar veți stabili în mod firesc rolurile ce vă revin în gestionarea banilor, fapt care vă poate aduce mai multă liniște. Satisfacția față de rolul tău este mai importantă decât rolul în sine, atât timp cât sunteți amândoi în plan, spune Kristy Archuleta, profesor asociat la Universitatea din Georgia.

A spune o minciună financiară partenerului tău nu te transformă automat într-un trișor fără scrupule

OBȚINEȚI AJUTOR DACĂ AVEȚI NEVOIE

Uneori, însă, a minți despre bani poate fi un simptom al unor probleme mai grave într-o relație. Acest lucru se observă în special când un partener utilizează banii ca un mod de a-l controla și de a-și exercita puterea asupra celuilalt. Abuzul financiar este foarte diferit față de minciuna ocazională cu privire la cât costă ceva și s-a constatat că are loc în 99 la sută din cazurile de violență în familie. Dacă simțiți că partenerul se folosește de bani pentru a vă controla, adresați-vă unui prieten de încredere sau unei organizații de violență domestică pentru ajutor.

Dar dacă cheltuielile voastre secrete sunt un rezultat al faptului că vă simțiți neluați în seamă sau că nevoile voastre nu vă sunt satisfăcute? Sunteți mari cheltuitori sau procurați un nou card de credit ca o modalitate de a revendica o anumită autoritate în relație sau în altă parte a vieții? Dacă da, nu căutați ajutor la un planificator financiar. Un consilier de cuplu autorizat poate fi mai capabil să vă ajute. Ceea ce este esențial să țineți cont în toate aceste cazuri este că o minciună financiară, chiar și una importantă, nu vă distruge neapărat relația. În cazul clienților lui Weiss, de exemplu, deși partenerul în necunoștință de cauză a fost șocat, celălalt a fost plin de regret și compasiune și, cu ajutorul lui Weiss, cuplul a putut să își modifice planul financiar și să rezolve problema.

O minciună, chiar și una despre un subiect provocator precum banii, ar trebui să fie începutul unei conversații, nu sfârșitul acesteia. N

→ **Taylor Tepper** *este senior writer la Wirecutter Money și fost redactor la revista* Money. *A colaborat la publicațiile* Fortune, NPR *și* Bloomberg.

MUZICĂ

Sărutul de la revedere

În timp ce KISS se îndreaptă spre capătul drumului, superfanii sunt dispuși să plătească bine pentru a retrăi trecutul".

CU TRUPA Solange Margery Bertoglia, fan al trupei, cu KISS. De la stânga: Eric Singer, Gene Simmons, Paul Stanley și Tommy Thayer. Deși prețul pentru vizita în culise a fost mare, ea a spus că a „meritat în totalitate".

ROBERT HABERKORN ESTE UN ANTREPRENOR de 55 de ani din New Jersey. Lui și fiului său, Joe, de 32 de ani, le place KISS. Mult. Într-o mohorâtă noapte de marți a lunii februarie, au reușit să se întâlnească cu trupa, în Allentown, Pennsylvania, un punct din actualul lor turneu „End of the Road Tour", anunțat ca ultimul din cariera Kiss. (O reuniune din 2000 a membrilor inițiali ai trupei trebuia să fie, de asemenea, cântecul lor de lebădă, dar nu mai contează.)

„Acesta este al 65-lea meu concert la care particip, din 1977", spune Haberkorn. „Primul a fost la Madison Square Garden, în decembrie '77, cu primii patru membri ai trupei și machiajul lor. L-am luat pe fiul meu pentru primul său concert tot la Garden din New York, erau acolo aceiași patru membri machiați. Și de atunci a venit și el la fiecare concert. A ajuns la 29, eu sunt la 65".

Biletele pentru cele 10.000 de locuri din Centrul PPL s-au vândut cu prețuri începând de la aproximativ 40 de dolari. Dar Haberkorn tatăl, Haberkorn fiul și alte 15 persoane au plătit în plus pentru „Ultimate KISS Army VIP Experience", care le-a dat acces, printre altele, la un bar cu mâncare, înainte de spectacol; șansa de a încerca cizmele cu platformă ale lui Gene Simmons și Paul Stanley; un tur al scenei, incluzând șansa de a sta în spatele tobelor lui Eric Singer; o întâlnire cu trupa; posibilitatea de a participa din zona privată din fața scenei la cele două ore zgomotase cu artificii și extravaganță cu bombe, parte a oricărui spectacol KISS.

Cei care stau acolo sunt atât de aproape încât atunci când tunurile cu flăcări pornesc, se bronzează de la razele de foc, iar când fumul gheții carbonice pornește în aer, sunt automat cuprinși de această ceață.

Simmons, Stanley și chitaristul principal Tommy Thayer i-au stropit cu picături de chitară toată noaptea. Și pentru a încheia totul, după spectacol, Gene Simmons i-a prezentat în particular pe Bob Haberkorn și chitara sa bas în formă de topor, stropită cu sânge fals, cu care a cântat pe scenă.

„Asta înseamnă să fii persoană importantă", spune Haberkorn, „Acesta este Sfântul Graal. Am mai avut acces VIP și ne-am întâlnit de o mulțime de ori, dar în această seară, îi iau basul ăla sângeros. Mulți oameni au basul, dar cele cu sânge sunt rare și apar doar la distanțe mari în timp. Sunt un mare fan și acest lucru se apropie de sfârșit. Acesta va fi marele meu suvenir".

Care a fost prețul pentru toate acestea? Haberkorn spune: „Cred că factura totală a fost de 22". 22 de mii, adică. Sunt mulți bani pentru el? Haberkorn râde și spune: „Sunt o mulțime de bani pentru oricine. În acest moment, cât o jumătate de mașină. Sau o treime dintr-o mașină".

Accesul plătit în culise, pentru întâlnirea cu starurile favorite, a fost un element fundamental al muzicii live multă vreme, dar KISS a fost printre primii care au făcut-o și au folosit ideea de-a lungul anilor, cu gustul lor caracteristic pentru comercial. Vând o diversitate de pachete, la prețuri începând de la 750 de dolari până la mii bune.

Omul din față, Paul Stanley, în vârstă de 68 de ani, gândește așa: „Dacă cumpărați un bilet de avion, puteți călători la clasa economic sau la clasa întâi, dar dacă sunteți dispus să plătiți diferența, beneficiați de diverse facilități. Deși ajungeți la aceeași destinație".

El spune că a încetat demult să-i pese de criticile care li s-au adus în acest sens, mai ales că practica a devenit standard în întreaga industrie muzicală. „Când am început să facem asta, ca multe lucruri pe care le-am făcut, nu mai existase până atunci", spune el. „Când ești deschizător de drum, ești țintă".

„Văd KISS mai mult ca un trib", adaugă Stanley, „în condițiile în care majoritatea trupelor se adresează unui public foarte bine definit ca vârstă. La noi, spre deosebire de alte trupe, nu te simți inconfortabil că fratele tău mic ar putea fi acolo sau bunicul tău ar putea fi acolo. Este o atmosferă de comuniune a unor oameni cu gândire similară, deci este o atmosferă veselă, care cred că lipsește în alte evenimente similare".

Și dacă KISS taxează foarte mult, au totuși foarte multă grijă de superfanii trupei. (Cu toate că alte spectacole costă semnificativ mai puțin, le oferă fanilor, de asemenea, acces mai redus; un bilet VIP pentru a o vedea pe Janet Jackson în această vară, de exemplu, va ajunge până la 1.300 de dolari, dar nu te poți întâlni cu vedeta. Între timp, se pare că Rolling Stones a cerut 17.000 de dolari pentru întâlniri și discuții VIP, în vara anului trecut, deși o parte din bani s-au îndreptat către acte de caritate).

Printre cei care au plătit pentru „Ultimate KISS Army VIP Experience" în acea seară de februarie se numără și alți vizitatori cu repetiție, inclusiv familia Haberkorn, cărui

DE

PETER CARBONARA

@PeterCarbonara

Fotografii de CHRISTOPHER LANE

cap este director executiv într-o companie de farmaceutice, și Solange Margery Bertoglia, 44 de ani, psihiatru din Philadelphia, care spune: „Am făcut asta de trei ori și o dată chiar am zburat din Costa Rica, unde locuiam atunci".

Echipa din culisele KISS este veselă, prietenoasă și profesionistă, iar membrii trupei sunt, la rândul lor, atenți, glumesc ușor cu fanii și acceptă cu răbdare runde interminabile de fotografii. Zilele cu scandaluri în vestiar, cu dealeri de droguri și fani dispuși să facă orice pentru membrii trupei au trecut demult.

În mod ciudat pentru o trupă, identitatea mărcii este frumos încapsulată în versuri precum „No place for hidin' baby, no place to run/You pull the trigger of my/love gun". Pentru o mare parte din publicul lor, un concert KISS în aceste zile este o întoarcere în copilărie.

Iată, de exemplu, John Bartos, președintele unei companii de mașini unelte din Houston și Philadelphia. În timp ce așteaptă în culise, împreună cu soția sa Marci și cu sora mai mică Toni Shramko, să-l întâlnească pe Paul Stanley în privat, strălucește când spune: „Sunt președintele de 55 de ani al unei companii mari și sunt un copil mic". Vizita, despre care povestește că este mai mult un cadou pentru sora sa, fan KISS încă de la vârsta de 5 ani, l-a costat 6.000 de dolari și a inclus o chitară electrică nouă, neagră, Ibanez Paul Stanley Signature PS-120, pe care a vrut să obțină și autograful muzicianului. Și apoi acesta să o spargă pe scenă, la sfârșitul spectacolului.

Stanley iese din cabina sa în constumul complet KISS, dansând puțin pe cizmele sale negre, cu platformă, pentru a face lanțurile care atârnă de ele să zornăie. Stă de vorbă în liniște cu familia Bartos câteva minute. „Ce mai faci?" întreabă el, zâmbind. Ei îi spun că s-au mai întâlnit înainte la o expoziție la care erau expuse picturile sale, la o galerie de la un mall de lux din New Jersey și îl întreabă dacă își amintește. „Da, da, îmi aduc aminte", răspunde artistul.

Îl întreabă ce fel de muzică ascultă acasă când pictează. „Ascult Motown și soul timpuriu", le destăinuie. Apoi semnează chitara și cele patru imprimeuri ale albumului de căpătâi al KISS, pe care Bartos le-a adus cu el, apoi se retrage în cabina sa înainte de o întâlnire de grup cu fanii, urmată de o ședință foto extinsă.

Bartos mi-a explicat că vrea ca piesele din chitară să fie înrămate și expuse în livingul familiei sale.

Mai târziu prin e-mail după spectacol, mi-a scris, „Evenimentul din culise KISS a fost tot ceea ce am sperat - și chiar mai mult. Modul eficient de organizare a sesiunii și mai ales timpul îndelungat petrecut de Paul cu noi au fost amândouă surprize plăcute".

În ceea ce privește costul, a scris: „Nu puteți pune preț pe o amintire care va dura toată viața. Așa am justificat-o".

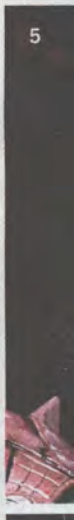

ALLENTOWN, ROCK CITY 1 Fanul KISS Joe Haberkorn cu Gene Simmons și cizmele cu platformă ale lui Paul Stanley, ca parte a „Ultimate KISS Army Experience" **2** Stanley pe scenă, printre artificii. **3** Pantofi cu înălțător, ai vedetelor. **4** Bateristul Eric Singer. **5** Simmons, cu cea mai cunoscută limbă din muzica rock. **6** O față în mulțime. **7** Mișcările unei vedete rock. **8** Chitaristul principal Tommy Thayer, fără machiaj, lăsând amintiri în culise, înainte de spectacol. **9** Fanul Robert Haberkorn pozând cu una dintre chitarele bas ale lui Simmons, în timpul unui tur în culise. **10** Următoarea generație de fani KISS.

„Spre deosebire de alte trupe, nu te simți inconfortabil că fratele tău mic ar putea fi acolo sau bunicul tău ar putea fi acolo“

CĂLĂTORII

Hatta, oaza de aventură ascunsă în Munții Stâncoși din Dubai

DUBAIUL NU ESTE DOAR O destinație de shopping, relaxare, distracție cu copiii într-unul dintre renumitele parcuri tematice sau de business. „Emiratul superlativelor" poate fi și o destinație pentru amatorii de hiking, biking, kayaking sau eco-turism, regiunea Hatta ascunzând o adevărată oază de aventură creată de mâna omului.

În general, când planifici o vacanță în Dubai, te gândești la o plimbare printr-un oraș al viitorului, cu zgârie-nori ieșiți spectaculos din nisip și autostrăzi suprapuse pe două, trei niveluri, ca în filmele SF, te gândești la romantismul fântânilor care dansează la baza Burj Khalifa, cea mai înaltă clădire din lume (828 de metri), te gândești la relaxare, răsfăț total sau la o escapadă în deșert, la diversitatea promoțiilor și a ofertelor celor mai mari mall-uri din lume, de exemplu, și, nu în ultimul rând, probabil, te gândești la aromele condimentelor folosite în bucătăria arabă și în cea indiană, care îți îmbată papilele gustative și olfactive.

La circa 130 de kilometri cu mașina de orașul Dubai, însă, în apropierea granitei emiratului cu Omanul, se află o adevărată oază de aventură pentru amatorii de sport și relaxare în aer liber. Construită în apropierea vechiului orășel Hatta, care, în trecut, datorită amplasării sale în inima Munților Al-Hajar (Munții Stâncoși), era o destinație preferată de locuitorii orașului Dubai dornici să scape vara de umezeala și căldura din zona de coastă și care, în continuare, este străjuit de două turnuri militare construite în

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

1880 și un fort din 1896, această „oază" este un fel de parc de aventură la scară mare, așa cum sunt mai toate lucrurile în „Emiratul superlativelor".

Hiking, biking și triking gravitațional

Hatta este un bun exemplu pentru modul în care se poate face turism și se pot scoate bani din piatră seacă. Peisajul lipsit de vegetație al Munților Al-Hajar nu sensibilizează retina, la prima vedere. Pietre, stânci și, pe ici, pe colo, câțiva copăcei care numai ei știu cum reușesc să trăiască. Dar, viziunea, banii și mâna omului au reușit să schimbe total percepția și să transforme zona într-una extrem de ofertantă pentru distracție și relaxare. La intrarea în zona de agrement Hatta, se află un camping, cu locuri generoase și aerisite pentru amplasarea corturilor, grătare și acces la facilități, Hatta Drop In, o piscină cu tobogane rapide pentru amatorii de adrenalină (până la 15 metri înălțime și viteze între 40 km/h și 80 km/h), două piste de Zorbing (un fel de tobogane pe care se coboară într-un fel de mingi gigantice), o zonă cu fel de fel de atracții specifice parcurilor de aventură (tiroliană, trambuline, leagăne, etc.), o zonă dedicată celor care vor să învețe sau să exerseze trasul cu arcul și aruncatul cu toporul, o cafenea, o zonă de food și un centru pentru închirierea de mountain bike-uri.

În zona Hatta sunt amenajate mai multe trasee de hiking și de mountain-bike, atât pentru începători, cât și pentru avansați. Iar o atracție inedită o constituie pista de triking gravitațional. Practic, se coboară un deal destul de abrupt cu niște triciclete fără pedale, dar cu frâne pe disc pe roțile spate. Echipamentul format din cască, mănuși și protecții din plastic dur pentru genunchi și brațe este obligatoriu, iar vitezele atinse pot depăși 50-60 km/h.

Kayaking, bărci electrice și locuri de cazare inedite

Pentru a spori și mai mult atractivitatea locației, pe lacul Hatta, format în urma construcției barajului Hatta Dam, se pot efectua plimbări cu caiace simple sau duble, cu mini-vaporașe electrice și cu un fel de bărcuțe rotunde electrice, cu baterii solare. Chiar dacă este lipsit de vegetație, peisajul de pe lacul Hatta este incredibil, iar apa și împrejurimile sunt extrem de curate. Nu vezi niciun șervețel, sticlă din plastic sau chiștoc de țigară.

Pentru cei care își doresc să se relaxeze total și să privească stelele dintr-un cadru inedit, la Hatta există o zonă cu rulote originale Airstream. Acestea sunt poziționate în locuri fixe, pot găzdui până la doi adulți și doi copii și oferă toate facilitățile unei camere de hotel. Fiecare Airstream dispune de o terasă cu pergolă și un loc de făcut grătar. Iar pentru cei care vor mai mult spațiu și confort există lodge-uri, un fel de căsuțe cu o singură cameră și baie, construite pe piloni și împrăștiate pe stânci piloni și stânci astfel încât intimitatea să fie la cel mai înalt nivel.

SPORT

Vedeta Portugaliei, pregătită în copilărie de un antrenor român

Dany Antunes (23 de ani) a marcat cele mai multe puncte României în meciul de la Caldas de Reinha din Rugby Europe Championship și este unul dintre cei mai valoroși jucători ai Portugaliei.

PORTUGALIA A ÎNVINS ROMÂNIA cu 22- 11, pe 8 februarie, în a doua etapă a Rugby Europe Championship, într-o partidă în care Stejarii erau favoriți. Aripa Dany Antunes a marcat 17 puncte (două eseuri, o transformare și o penalitate) fiind desemnat jucătorul meciului.

Puțină lume știe însă că el a început rugby-ul în Franța, la Meaux, fiind antrenat de la 6 la 16 ani de Andrei Gurănescu, fost internațional român. Formarea echipei din care a făcut parte și Dany are însă o poveste aparte.

„În 2003, am vrut să-l duc pe Alex, fiul meu, care avea șase ani, să joace rugby. Îl mai dusesem la înot și la tenis, dar nu fusese atras de aceste sporturi. La Meaux, clubul la care eram atunci, nu exista însă echipă U7, aveau doar de la U9 în sus. Însă eu voiam să fac o echipă pentru copilul meu, așa că mi s-a propus să mă ocup de această categorie de vârstă în paralel cu activitatea de jucător și antrenor la echipa de seniori. Desigur, am fost sprijinit, iar în Franța e ușor să ai copii la rugby pentru că sunt mulți foști jucători și toți își aduc copiii sau nepoții la acest sport. În plus se fac multe acțiuni de selecție în școli, turnee de rugby tag, se face multă publicitate. Așa că, în decurs de o lună jumate s-au strâns mai mulți copii și m-am apucat de treabă cu ei. Am avut o echipă foarte bună, iar Dany Antunes era unul dintre vârfuri. Cu echipa din care făceau parte el și fiul meu, am ieșit, la U11, campioni Îles de France, după ce am învins cluburi precum Stade Francais sau Massy", își amintește Andrei Gurănescu.

În Franța, chiar și competițiile pentru copii se desfășoară pe divizii valorice, iar ierarhia este dată de valoarea echipelor U15.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

ANDREI GURĂNESCU,
în stânga imaginii, pe rândul se sus, iar Dany Antunes este al patrulea copil de la stânga la dreapta din rândul de jos, în anul 2006 (stânga). Dany Antunes la începutul partidei cu România (jos).

„La 16 ani, am stat de vorbă cu părinţii , le-am spus că e un sportiv de valoare, iar aceştia l-au dus la Stade Francais, apoi a plecat în divizia Espoir la Massy. A fost în grup 100 echipa Franţei, la anul lui de vârstă, 1997, adică a fost în primii 100 de juniori si Franţei. Pentru că n-a avut şanse să joace în echipa naţională a Franţei a optat să reprezinte Portugalia având în vedere originea sa.

Dany Antunes a urmat şi cursurile celei mai bune academii de rugby din Franţa, „Lakanal", acolo unde poţi merge doar dacă ai şi rezultate foarte bune la şcoală. Degeaba eşti bun la rugby, dacă nu ai peste 9,75 la şcoală, nu poţi urma această academie. A fost singurul din club care a făcut această academie", explică Andrei. Cei doi ţin legătura prin intermediul Facebook.

„L-am felicitat după meciul cu România, mai multe o să vorbim dacă timpul ne va permite să ne şi întâlnim", spune Andrei, care acum este coordonatorul echipelor de juniori de la Dinamo.

Alex Gurănescu, fiul lui Andrei, a trecut de la rugby la handbal încă din vremea junioratului şi acum joacă în România .

Andrei Gurănescu a început rugby-ul la CSS Locomotiva, a jucat, la seniori, la Steaua, Dinamo şi Griviţa, apoi în Italia şi Franţa. Din 2016 s-a întors în ţară şi este antrenor de juniori la Dinamo.

Are 21 selecţii la echipa naţională, a participat la două Cupe Mondiale, în 1991 şi 1995, la un Campionat Mondial de rugby în 7 şi la un Campionat Mondial Universitar. Andrei Gurănescu a marcat un eseu Africii de Sud, la Cupa Mondială din 1995, (România a fost învinsă cu 21-8) ediţie la care Springboks deveneau campioni mondiali.

„La Meaux a fost mereu o echipă bună la U15. Aşa că noi, chiar dacă la seniori eram divizia a patra, la copii şi juniori jucam în prima divizie, cu Stade Francais, cu Racing, cu echipele mari. La aceste competiţii erau şi văzuţi, apoi racolaţi jucătorii valoroşi. Chiar de la U11 încep echipele mari să pună ochii pe ei. Apoi, de la 16 ani, cei mai buni pleacă la echipele mari", spune Andrei Gurănescu. El povesteşte că, la un moment dat, avea trei echipe complete la aceeaşi categorie de vârstă şi, de multe ori, s-a întâmplat ca finala să se joace între Meaux 1 şi Meaux2.

„Acum, o mare parte dintre jucătorii seniori de la Meaux sunt dintre cei pregătiţi de mine. Unul dintre ei este acum în divizia Espoir (Speranţe) la Stade Francais, altul este la Perpignan, Dany Antunes este la Massy şi în echipa naţională a Portugaliei", completează Gurănescu.

Părinţii lui Dany Antunes sunt portughezi la origine, dar erau stabiliţi la Meaux, aveau cetăţenie franceză. Ei şi-au dorit foarte mult ca fiul lor să joace rugby şi l-au susţinut permanent.

FOTO: LUIS CABELO PHOTOGRAPHY/FACEBOOK

SĂNĂTATE

Cum ne ucid autovehiculele poluante

Poluarea reprezintă una dintre cele mai grave ameninţări la sănătatea oamenilor. Schimbările climatice, încălzirea globală şi scăderea biodiversităţii sunt efectele directe ale poluării.

PRINCIPALELE SURSE DE POLUARE ale societăţii moderne sunt reprezentate de: arderea combustibililor, gunoiul menajer, plasticul, praful, activităţile industriale. Atunci când vorbim de arderea combustibililor, trebuie să înţelegem modul în care utilizarea autovehiculelor poluante devine o sursă importantă de poluare. Acest scenariu este cât se poate de real în marile aglomerări urbane şi oraşele în care populaţia foloseşte în exces transportul propiu şi poluant. Faptul că automobilele sunt o sursă importantă de poluare este explicat de măsurile luate de unele ţări menite să limiteze acest fenomen. Luxemburgul a introdus de curând gratuitatea pentru transportul public. Se speră că în acest fel populaţia să utilizeze transportul public nonpoluant, dar şi că va exista o scădere a gradului de aglomerare urbană.

Poluarea aerului este identificată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii ca un ucigaş ascuns şi latent cu efecte catastrofale pe termen lung. Astfel au fost identificaţi 6 poluanţi majori ai aerului. Particulele poluante, ozonul de la nivelul solului, dioxidul de sulf, oxizii de azot, monoxidul de carbon şi plumbul. La aceste şase categorii se adaugă prezenţa prafului şi a fumului. În plus, aerul mai poate fi contaminat şi cu alte substanţe toxice printre care: hidrocarburi aromatice policiclice, compuşi organici volatili, derivaţi halogenaţi. Există studii care evidenţiază corelaţia între prezenţa unor substanţe toxice cum ar fi: benzenul, toluenul, xilenul şi apariţia unor forme de cancer. De fapt, orice material sau substanţă suspendată în aer care exercită efecte negative asupra mediului înconjurător sau asupra sănătăţii umane este definiţia cea mai simplă a poluării aerului.

Boli cardiovasculare, pulmonare şi neurologice

Particulele poluante, cunoscute ca PM, având diametre cuprinse între 2,5 şi 10 micrometri reprezintă acele particule care contaminează aerul şi care sunt respirate de către oameni. Efectul toxic este modulat în primul rând de mărimea particulelor, dar şi de concentraţia şi forma acestora. Cu cât particulele sunt mai fine, cu atât ele ajung cât mai distal în plămân, având efecte toxice cu atât mai importante. Particulele mari rămân la nivelul arborelui respirator superior, fiind responsabile de apariţia bolilor inflamatorii la acest nivel. Rinitele, laringitele, traheitele şi bronşitele sunt boli ce pot fi cauzate de aceşti poluanţi. Prezenţa acestor particule în concentraţii ridicate este corelată cu creşterea morbidităţii şi mortalităţii prin boli cronice asociate. Până la dezvoltarea unei boli cronice, prezenţa acestor particule în aer determină tuse, dificultate în respiraţie, wheezing, uscăciunea mucoaselor, hipereactivitate bronşică. Pe termen lung, aceste particule scad speranţa de viaţă prin boli cardiovasculare, boli pulmonare sau neurologice. Un aspect medico-social ce nu trebuie neglijat este legat de scăderea calităţii vieţii acestor persoane care dezvoltă boli cronice induse de poluare. O boală cronică va afecta în mod real calitatea vieţii. Mulţi pacienţi devin dependenţi de medicaţie, sunt plurispitalizaţi sau necesită aparate de oxigenoterapie la domiciliu.

Ozonul de la nivelul solului apare în urma unor reacţii chimice între oxizii de azot şi hidrocarburile aromatice policiclice. Acest poluant creşte riscul de apariţie

DE

DR. RADU ŢINCU

LA 2 MARTIE, senzorii independenți de măsurare a calității aerului din Capitală au înregistrat valori de zeci de ori mai mari decât cele admise

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

a astmului bronșic. În plus, are un puternic efect oxidant tradus prin creșterea peroxidării lipidice de la nivelul peretului membranar. Această stare pro-oxidativă inițiază stresul oxidativ și explică moartea celulară și apoptoza. Stresul oxidativ poate altera structura acizilor nucleici și explică procesele de mutageneză și carcinogeneză.

Dioxidul de sulf este un gaz fără culoare, dar foarte reactiv. Erupțiile vulcanice sunt sursele naturale de poluare, la care se adaugă arderea combustibililor fosili și activitățiile industriale. Dioxidul de sulf afectează plămânul și pielea. Are un efect iritant asupra căilor aeriene producând disfuncție respiratorie. Iritația căilor aeriene crește reactivitatea bronșică determinând bronhoconstricție, crește secundar cantitatea de secreții bronșice. Ambele efecte afectează capacitatea respiratorie. Este interesant faptul că dioxidul de sulf este mai bine absorbit la nivel bucal. În acest fel efectuarea unor activități fizice (alergat) în zone poluate va crește gradul de expunere prin utilizarea preponderent a respirației bucale. Atunci când ajunge în contact cu mucoasa respiratorie umedă, dioxidul de sulf reacționează generând sulfit și bisulfit cu efecte toxice generale.

Poluarea aerului este identificată de OMS ca un ucigaș ascuns și latent, cu efecte catastrofale pe termen lung.

Oxizii de azot sunt poluanți ambientali. Prezența lor în aer crește riscul de infecții, mai ales la nivel pulmonar. Această predispoziție este explicată prin afectarea limfocitelor T, cu efect imunodeprimant. Astfel, oxizii de azot cresc riscul de pneumonie. În doze mari, oxizii de azot își exercită efectul iritant asupra căilor aeriene.

Monoxidul de carbon blochează capacitatea hemoglobinei de a transporta oxigenul. În acest fel, organismul primește o cantitate mai mică de oxigen decât ar fi normal.

Plumbul este un metal greu poluant și persistent în mediu. O sursă majoră de expunere a fost realizată prin aditivarea în anii '80 a carburanților cu tetraetril de plumb. Înțelegând riscurile enorme pentru sănătate, această parctică a fost interzisă. Astăzi, expunerea la plumb este realizată de activitățiile industriale. Există o susceptibilitate neurologică a copiilor. Studiile susțin faptul că expunerea copiilor la plumb are un efect negativ asupra dezvoltării creierului, a capacității intelectuale. În plus, poate determina hiper-reactivitate neurocomportamentală. Plumbul are efecte toxice la nivel renal, hematologic și reproductiv. Prezența plumbului în organism scade spermatogeneza și afectează calitatea spermei.

Alzheimer și Parkinson

Poluarea aerului are efecte respiratorii importante la baza cărora sunt fenomenele de inflamație cronică. Principalele boli cronice asociate cu poluarea sunt: bronșitele cronice, bronhopneumopatia cronic obstructivă, astmul bronșic, dar și cancerul bronhopulmonar.

Efectele cardiovasculare ale poluării sunt corelate cu cele respiratorii. Spre exemplu, oxizii de azot pot determina hipertrofie ventriculară.

Toxicitatea neurologică a poluării aerului este mediată de neuroinflamație. Studiile recente fac unele corelații între acest proces de neuroinflamație și apariția patologiilor neurologice cronice: demență, Alzheimer, boala Parkinson.

Din cauza încălzirii globale și a ploilor acide, anual pierdem din biodiversitatea ecosistemelor, riscând evoluția speciei umane pe Pământ. În câteva decenii, flora și fauna vor fi de nerecunoscut. N

DR. RADU ȚINCU
este medic primar ATI și șef lucrări la UMF „Carol Davila"

FOCUS

CoronaGeneva, salonul premierelor auto virtuale

Din 1905 până în prezent, desfășurarea Salonului Auto de la Geneva, cel mai important eveniment de profil din Europa în ultimii ani datorită caracterului său anual și al numărului de noutăți, nu a fost afectată decât de războaie.

ANUL ACESTA, ÎNSĂ, CEA DE-A 90-a ediție a fost anulată cu trei zile înaintea deschiderii porților din cauza coronavirusului. Iar producătorii s-au repliat și și-au lansat noile modele on-line, prin conferințe live, creând un precedent periculos pe fondul scăderii în general a interesului acestora pentru saloanele auto.

Tradiție, pasiune, emoție, inovație, artă, aspirații. Importanța saloanelor auto a crescut odată cu fenomenul numit automobil și, din păcate, se pare că este pe cale să dispară pe fondul transformării mașinilor în „gadget-mobile" și a urmăririi stricte a ROI-ului, a Return On Investment-ului sau, pe românește, a veniturilor realizate în urma unei investiții. Mai marii industriei auto ar trebui să știe că marketingul este un fel de cocteil de știință și artă și nu se reduce la banii intrați fizic în conturi. Un câștig extrem de important, dar greu de cuantificat în contabilitate, este brand awareness-ul și emoția generată în jurul unui nou model sau a unui concept, factori regăsiți din plin la saloanele auto importante. Și știu. Dar și presiunile acționarilor sunt mari.

Declinul vizibil al saloanelor auto de top a început în urmă cu trei ani la Frankfurt, când Alfa Romeo, Alpine, Aston Martin, Fiat, Jeep, Mitsubishi, Nissan, Peugeot, Rolls-Royce și Volvo au decis să nu participe la IAA 2017, chiar dacă absenții, care, împreună, adunau cam 20% din vânzările din Europa, nu duceau lipsă de noutăți. Motivul? Lead-ul, ROI-ul. Pentru că gulerele albe din departamentele de marketing le-au arătat șefilor rapoarte cu vânzări slabe în urma saloanelor, fără a ține cont de faptul că saloanele auto de anvergură nu au avut niciodată vânzarea drept scop principal, ci brand awareness-ul și invitarea sutelor de mii de vizitatori să vadă cele mai noi modele, să se urce în ele, să experimenteze ultimele tehnologii și să facă comparații.

Apoi, declinul a continuat și mai puternic la Paris 2018. Deși cel mai bătrân (prima ediție a avut loc în 1898) și vizitat salon auto din Europa împlinea 120 de ani, au fost zece absenți de marcă:

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Ford, Mazda, Opel, Subaru, Volvo, Mitsubishi, Infiniti, Fiat-Chrysler (Alfa Romeo, Fiat, Jeep), Nissan, o verigă puternică a grupului Renault, și Volkswagen. Bine, nici Lamborghini și Aston Martin nu au venit oficial, ci prin dealerii locali. Iar, în 2019, salonul de la Frankfurt, cel mai mare din Europa ca suprafață până recent, s-a restrâns atât de mult încât IAA 2021 nu va mai avea loc. Adică, va fi IAA 2021, dar nu la Frankfurt, ci la Munchen, oficialii Asociației Industriei Auto din Germania (VDA) fiind de părere că centrul München-ului și împrejurimile orașului sunt mai ofertante pentru organizarea unor evenimente complementare salonului auto care să atragă mai mulți vizitatori. În această ecuație, doar Geneva a reușit cât de cât să își păstreze strălucirea în Europa, mulți constructori importanți codindu-se într-un fel să lipsească din „vitrina europeană" a conceptelor și a tendințelor din industria auto.

Până acum, însă. În 2019, organizatorii au anunțat că, începând din acest an, GIMS (Geneva International Motor Show) va fi reinventat, pentru a nu avea soarta carburatorului.

Dar, înainte să fie anulat de coronavirus, Ford, Jaguar, Lamborghini, Land Rover, Mitsubishi, Nissan, Peugeot, Citroen, Opel, Subaru, Tata și Volvo anunțaseră deja că nu vor fi prezenți, preferând, ca și alți constructori, să organizeze evenimente și activări de marketing proprii în loc.

Ce se va întâmpla cu următoarele saloane este greu de anticipat. Însă, clar, absența Geneva 2020 a creat un mare gol în lumea auto. Un gol pe care și producătorii l-au perceput din plin, după anunțul anulării, majoritatea înghesuindu-se să își prezinte conceptele și noile modele în „evenimente" on-line. Clar, monitorul nu a reușit să transmită nicio emoție, nicio experiență. Așa că va fi interesant de văzut trendul de la Geneva 2021.

Vedetele care ar fi trebuit să strălucească la Geneva 2020

Dacia Spring – Pasul 100% electric

Probabil cea mai așteptată premieră de la Geneva 2020, atât pe plan autohton, cât și la nivel european, a fost Dacia Spring. Dacă în ultimii 15 ani Dacia reușit două adevărate revoluții, cu Logan, prima mașină „low-cost", și Duster, primul SUV compact 4x4 accesibil, conceptul de pre-serie Dacia Spring anticipează lansarea primului model Dacia 100% electric în 2021. Crossover-ul urban obținut prin europenizarea Renault-ului City K-ZE promite o autonomie electrică de până la 200 de kilometri.

BMW Concept i4 – Gran coupé electric

BMW Concept i4 se laudă cu 530 de cai putere și o autonomie electrică de până la 600 de kilometri, prefigurând multe direcții importante de dezvoltare. Pe de o parte, face parte din noua gamă de modele electrice, concepute conform strategiei „The Power of Choice" pentru a fi integrate în gama principală de modele pe aceeași linie de fabricație cu celelalte modele convenționale. Iar, pe de alta, prefigurează noul Seria 4.

Porsche 911 Turbo S – 650 de cai pur-sânge

Motor bi-turbo de 3.8 litri, 650 de cai putere, cuplu de 800 Nm, cutie de viteze automată cu opt trepte PDK și tracțiune integrală. Noul vârf de gamă Porsche 911 Turbo S accelerează de la 0 la 100 km/h în doar 2,7 secunde, ajunge la 200 km/h în 8,9 secunde și atinge o viteză maximă de 330 km/h.

FOTO: PRODUCĂTORI

DS9 – Întoarcerea la limuzină

Anul trecut, la Geneva 2019, Arnaud Belloni, directorul de marketing și comunicare al Citroën, a anunțat în exclusivitate pentru *Newsweek România* că Emmanuel Macron, președintele Franței, va avea o limuzină, dacă va câștiga al doilea mandat. Și, iată că, acum, DS, brand-ul premium al Citroën, a prezentat DS9. Evident, modelul împarte platforma cu Peugeot 508, însă designul său unic include elemente ce aduc aminte de legendarul DS din anii 1950.

Bentley Bacalar – Artă și tradiție

Derivat dintr-un Continental GT Cabriolet, Bentley Bacalar este recarosat manual de Mulliner. Luxosul și sportivul roadster dispune de două locuri și este animat de un tradițional bi-turbo W12 de 6.0 litri, care dezvoltă 659 de cai putere. Producția este limitată la 12 exemplare, iar toate au fost deja vândute.

Hyundai Prophecy – Ambiții sportive

Puțin inspirat de Tesla și Porsche, conceptul Hyundai Prophecy prefigurează intrarea coreenilor pe piața coupe-urilor sportive electrice cu patru uși. Mașina urmează formele și proporțiile studiului "45", dezvăluit de Hyundai anul trecut, și, inedit, are două joystick-uri în loc de volan, ceea ce presupune, probabil, și existența unui sistem avansat de condus autonom.

Koenigsegg Gemera – 4 locuri, 3 cilindri eco și 0-100 km/h în 1,9 secunde

Koenigsegg demonstrează cu Gemera că performanțele de hypercar, spațiul pentru întreaga familie și emisiile de noxe apropiate de zero nu se exclud. Koenigsegg Gemera este un coupe cu patru locuri și sisteme Isofix pentru scaunele de copii care este pus în mișcare de un sistem hibrid format dintr-un motor turbo de 2.0 litri, în trei pistoane, care produce 600 CP pentru puntea spate, și un motor electric de 400 CP pentru puntea față. Dacă benzina este înlocuită cu etanol, Gemera ajunge la 1.700 CP.

Skoda Octavia RS iV – Sportivitate plug-in

Proaspăt lansată, noua generație Skoda Octavia trebuia să defileze la Geneva 2020 în haine sportive „RS". A făcut-o, însă, online, ca toate celelalte modele. În premieră, Octavia RS iV beneficiază de un sistem de propulsie plug-in hibrid, format dintr-un motor pe benzină 1.4 TSI de 150 de cai și un motor electric de 115 cai. Puterea totală ajunge la 245 CP.

Volkswagen ID.4 – Tiguan-ul cu prelungitor

Conceptul ID. Crozz a evoluat în modelul de serie ID.4, primul SUV complet electric dezvoltat de Volkswagen. Construit pe platforma MEB, ID.4 va fi lansat în acest an. Inițial, ID.4 va dispune de tracțiune spate, varianta cu tracțiune integrală urmând a fi lansată ulterior. Volkswagen anunță pentru SUV-ul său electric de dimensiunile Tiguan-ului o autonomie de până la 500 km.

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

TEHNOLOGIE

Cutia de viteze automată, conectată la realitate

CONECTIVITATEA, TEHNOLOGIA prin intermediul căreia lucrurile care ne înconjoară ajung să interacționeze cu utilizatorul sau între ele pentru a-și optimiza funcționarea, este unul dintre laitmotivele începutului de secol XXI. Până și cutiile automate ale automobilelor au ajuns să fie conectate la realitatea din trafic.

Jucării, telefoane, ceasuri, electrocasnice, sisteme pentru case, automobile... Toate se laudă cu atribute care mai de care mai inteligente, iar tehnologiile conectate continuă să evolueze extrem de repede și să se răspândească în toate domeniile. Cutia de viteze automată care anticipează și schimbă treptele în funcție de drum și de trafic abia a văzut lumina zilei în laboratoarele Kia & Hyundai și, deja, specialiștii au anunțat că dezvoltările viitoare vor ține cont și de preferințele șoferilor, și de semnalizările rutiere.

Ideea transmisiei conectate și inteligente nu este nouă. În 2012, de exemplu, constructorul premium BMW a dezvoltat și montat pe vârful de gamă Seria 7 un sistem botezat „Predictive Power Management" (PPM), legat la sistemul de navigație, care permitea cutiei de viteze automate Steptronic să „prevadă" drumul și să optimizeze schimbarea treptelor, pentru un plus de siguranță și plăcere de a conduce. Asemenea unui șofer experimentat ce călătorește pe un tronson de drum pe care îl cunoaște foarte bine, pe baza infor-

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

maţiilor hărţilor GPS şi a senzorilor de la bordul maşinii, PPM ştia, de pildă, că urmează un viraj sau o pantă şi selecta automat treapta de viteză potrivită, pentru ca maşina să negocieze curba sub o sarcină mai mică şi să accelereze mai bine la ieşire. Iar, de atunci, sistemul a evoluat şi a ajuns, de exemplu, şi pe Seria 1. Singura lui problemă a fost şi a rămas faptul că nu funcţionează decât în anumite ţări pentru care există hărţi GPS speciale, cu informaţiile suplimentare necesare.

Dacă PPM-ul bavarezilor a făcut primul pas către conectivitate al transmisiilor automate, sistemul ICT Connected Shift (Information and Communication Technology) al coreenilor de la Kia & Hyundai introduce, în premieră, schimbarea predictivă a treptelor de viteză şi în funcţie de informaţiile primite de la GPS, şi de cele din trafic. Sistemul foloseşte un software aflat în unitatea de control a transmisiei (TCU - Transmission Control Unit) care colectează şi interpretează informaţiile oferite în timp real de sistemele inteligente ale maşinii, incluzând sistemul de navigaţie 3D echipat cu o hartă precisă a drumului, dar şi camerele video şi radarele pentru sistemul „smart cruise control". Informaţiile oferite de sistemul de navigaţie 3D includ altitudinea, pantele, curbele şi o gamă largă de evenimente rutiere, dar şi condiţiile de trafic din momentul respectiv. Radarul detectează viteza şi distanţa faţă de alte automobile, iar camera frontală oferă informaţii despre benzile de circulaţie.

Utilizând toate aceste informaţii, unitatea de control a transmisiei prevede cel mai bun scenariu de schimbare a treptelor de viteză pentru situaţia de condus din momentul respectiv, printr-un algoritm calculat de inteligenţa artificială, şi schimbă treptele de viteză corespunzător. De exemplu, când se aşteaptă o încetinire relativ lungă a traficului şi radarul nu detectează neregularităţi ale vitezei de deplasare a automobilului din faţă, transmisia schimbă temporar treapta de viteză în modul neutru pentru a îmbunătăţi consumul de combustibil.

Atunci când Kia şi Hyundai au testat un automobil dotat cu sistemul ICT Connected Shift pe un drum cu serpentine, frecvenţa schimbărilor treptelor de viteză în viraje a fost redusă cu aproximativ 43% în comparaţie cu automobilele fără acest sistem în dotare. În acelaşi timp, sistemul a contribuit la reducerea frecvenţei operării frânelor cu aproximativ 11%, reducând astfel oboseala şoferului şi uzura frânelor.

În momentul în care a fost necesară accelerarea rapidă pentru a intra pe autostradă, sistemul a schimbat automat în modul Sport, făcând mai uşoară integrarea automobilului în fluxul de trafic. După intrarea în trafic, automobilul s-a întors automat la modul de condus anterior, permiţând astfel o rulare sigură şi eficientă.

În plus, frâna de motor a fost aplicată automat de ICT în momentul eliberării pedalei de acceleraţie la apariţia limitatoarelor de viteză, a pantelor şi a zonelor în care se schimbă limitele de viteză. Schimbările distanţei faţă de automobilul din faţă au fost detectate de radarul amplasat în partea frontală, iar treapta de viteză corespunzătoare a fost selectată automat, ceea ce a dus la sporirea uşurinţei condusului.

Kia şi Hyundai intenţionează să transforme în viitor sistemul ICT Connected Shift într-unul şi mai inteligent, care va putea comunica cu semafoarele de trafic, cu ajutorul transferului de date de mare viteză LTE sau 5G. N

PUNCTUL PE I

Jane Fonda

JANE FONDA ESTE O ICOANĂ VIE. A CÂȘTIGAT DOUĂ OSCARURI, A PRIMIT aprecieri de la regii și reginele de la Hollywood și a avut impact asupra majorității aspectelor culturii populare din ultimii 60 de ani. Dar, spre deosebire de multe alte legende ale marelui ecran, Fonda este aproape la fel de cunoscută pentru activismul ei, precum și pentru spectacolele sale. De la implicarea sa controversată în mișcarea împotriva războiului din Vietnam până la activismul său de lungă durată pentru drepturile femeilor, Fonda a devenit un simbol pentru schimbările sociale. Acum se preocupă de schimbările climatice. „Ne confruntăm cu o criză colectivă care necesită un răspuns colectiv". În 2019, Fonda a ajuns la știri pentru protestele sale săptămânale (și arestările) din Washington, D.C., ca parte a „Fire Drill Fridays" organizate de Greenpeace și a hainei sale roșii, devenită un simbol. Acum a mutat protestul în California. „Aceasta este o catastrofă", spune Fonda. „Dacă am fi știut ce [oamenii de știință] știau încă din anii '70, am fi putut avea o tranziție moderată de la combustibilul fosil spre un sistem energetic curat și durabil. Dar nu am făcut-o. Am pierdut tot acest timp și acum ne mai rămâne un deceniu, deci este prea târziu pentru acțiuni moderate".

„Aș fi putut fi doar o vedetă de film îmbătrânită care vine la Washington și face acest lucru în fiecare vineri și apoi pleacă acasă"

Este California pregătită să conducă națiunea în chestiunea schimbărilor climatice și adoptarea unui nou acord verde?

Există o schismă între ceea ce oamenii cred despre California din punct de vedere al mediului și realitate. Suntem progresiști în ceea ce privește cererea - energie alternativă, mașini electrice. Dar suntem, de asemenea, unul dintre cele mai mari state producătoare de petrol, iar mii de permise pentru noi foraje de puțuri și gaze de șist continuă să fie eliberate.

Ce rol credeți că ar putea sau ar trebui să joace Hollywoodul, în special, în activismul împotriva schimbărilor climatice?

Fiecare persoană ar trebui să joace un rol. Mai ales actorii, ei au o platformă și este întotdeauna cel mai bine să fie utilizată în contextul unei organizații.

Care a fost reacția dumneavoastră după protestele de la Washington. V-au dat speranță?

Nu aveam idee dacă va funcționa. Aș fi putut fi doar o vedetă de film îmbătrânită care vine la Washington și face acest lucru în fiecare vineri și apoi pleacă acasă. Dar, în câteva săptămâni, a devenit clar că facem ceva ce era necesar.

Paltonul roșu pe care l-ați purtat în timpul zilelor de vineri a devenit un simbol pentru mișcare. De ce credeți?

Nu am nicio idee. Ne întâlneam cu organizatorii: „Evenimentul va fi Fire Drill Fridays, poate ar trebui să porți costum de pompier? Este prea mult, dar poartă ceva roșu". Așa că m-am dus la Neiman și acolo am găsit un singur lucru roșu și acesta era haina.

DE H. ALAN SCOTT

Ilustrație BRITT SPENCER

TRAVEL MIX 4K

Abonează-te!

La furnizorul tău de servicii TV!

Cel mai mare sistem laser din lume

13 MARTIE 2019: LASERUL ELI-NP DE LA MĂGURELE DEVINE CEL MAI MARE sistem laser realizat vreodată, atingând puterea de 10 PetaWatts, adică, în cuvintele directorului proiectului, Nicolae Zamfir, „a zecea parte din întreaga putere a Soarelui pe Pământ, concentrată într-o rază de lumină".

Proiectul ELI-NP (Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics) a fost dezvoltat în cadrul proiectului paneuropean de cercetare ELI (început în 2005), de Institutul pentru Fizică și Inginerie Nucleară – Horia Hulubei și îl are ca părinte spiritual pe profesorul Gerard Mourou, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, în 2018.

Costul total al laserului de la Măgurele este de 356,2 milioane de euro, din care finanțarea europeană – 311 milioane de euro.

Principalele echipamente de cercetare din cadrul proiectului sunt două lasere de mare putere și acceleratorul de electroni ca generator de fascicul gamma de mare intensitate. Cu instalarea celor două lasere nu au fost probleme, însă Sistemul Fascicul Gamma nu a fost instalat nici până acum, după ce, în noiembrie 2018, Institutul a reziliat contractul cu consorțiul italian EuroGammaS, care se ocupa de lucrare, iar aceștia au dat în judecată institutul. Atunci, italienii au spus că nu pot continua lucrarea, pentru că autoritățile române nu au construit corect clădirea în care trebuie amplasat generatorul. Procesul este încă pe rol.

Noua tehnologie ar putea fi folosită la tratarea cancerului, la eliminarea deșeurilor radioactive sau la testarea materialelor care se folosesc în spațiu, potrivit lui Nicolae Zamfir.

13 - 19 MARTIE

Rusia anexează Crimeea

16 martie 2014: Are loc un referendum în Crimeea privind alăturarea acestei regiuni la Federația Rusă. Referendumul s-a desfășurat fără observatori internaționali, cei de la OSCE fiind de două ori întorși din drum. La referendum ar fi participat 83,1% din locuitorii cu drept de vot din Crimeea, iar pentru alipirea la Rusia s-ar fi pronunțat 96,77 % din alegători, însă aceste date sunt contestate. Ucraina și imensa majoritate a comunității internaționale n-au recunoscut legalitatea referendumului și alipirea Crimeei la Rusia.

Conflict interetnic la Târgu Mureș

19 martie 1990: Izbucnesc violențele interetnice de la Târgu Mureș, în urma cărora cinci oameni și-au pierdut viața, iar sute de oameni au fost brutalizați și răniți. O biserică ortodoxă a fost incendiată, iar sediul local al UDMR a fost vandalizat. La 1 septembrie 1992, Ernő Barabás, cel care l-a agresat pe Mihăilă Cofariu, a fost condamnat la 10 ani de închisoare, dar acesta n-a fost extrădat de Ungaria.

Prima femeie la conducerea Israelului

17 martie 1969: Golda Meir devine prima femeie prim-ministru al statului Israel. Ea a rămas în această funcție până în 1974. În 1969, România și Israelul au ridicat rangul relațiilor lor diplomatice, în vreme ce toate celelalte țări comuniste le rupseseră. În 1972, Golda Meir a fost cel dintâi prim-ministru israelian care a efectuat o vizită oficială în Europa de est, la București, la invitația lui Ion Gheorghe Maurer.

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

Magic FM

always great music

magicfm.ro

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

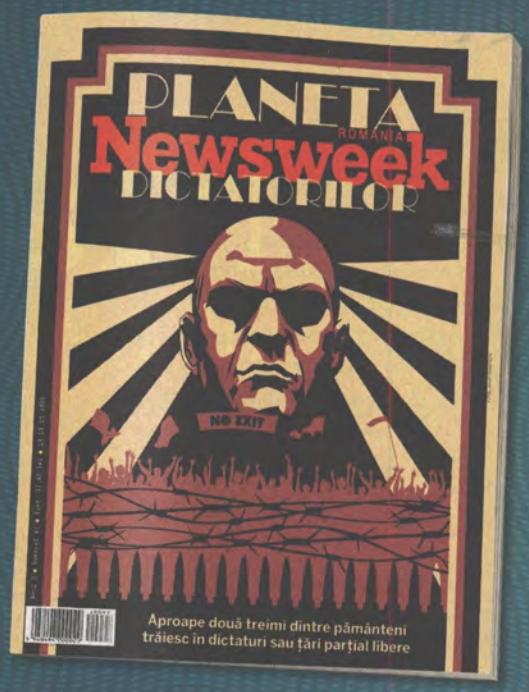

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....

Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....

Localitate ..... Județ / Sector .....

Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Perioada / Tip abonament	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: abonamente@newsweek.ro.

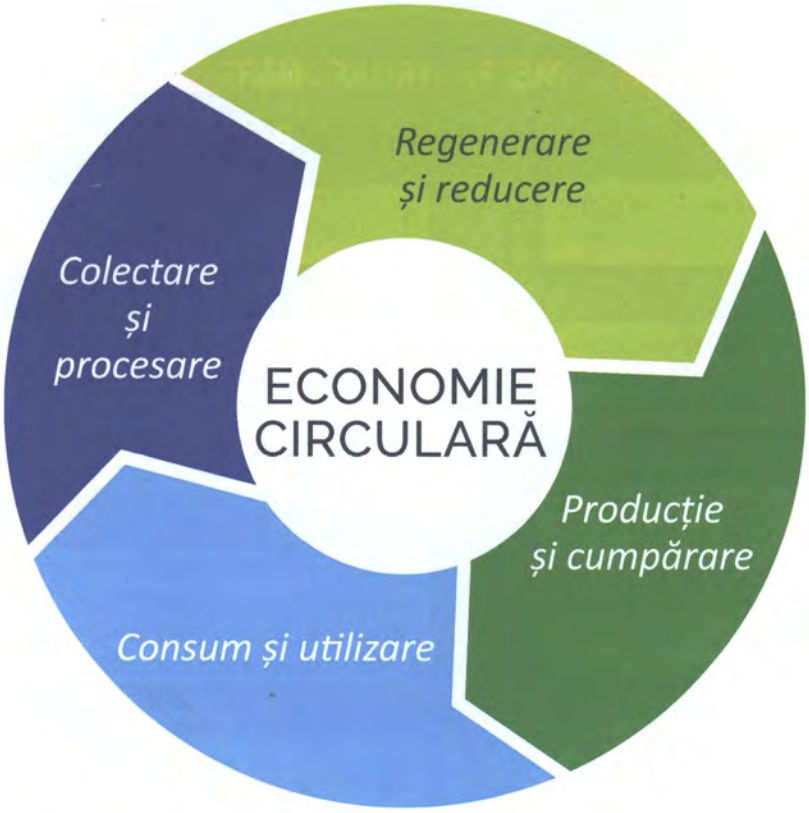

Oportunitățile **ECONOMIEI CIRCULARE** pentru IMM-urile din regiunea Mării Negre

8 APRILIE 2020, CCIR Business Center, sala Aurel Ghibuțiu

Organizatori:

Camera de Comerț și Industrie România

IRCEM

European Circular Economy Stakeholder Platform

European Economic and Social Committee

#CESstakeholderEU

BSECBC Black Sea Economic Cooperation Business Council

Parteneri:

European Commission

ACUE
Federația Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie
www.acue.ro
office@acue.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026